

”Jeg liker smerte

Men til OL reiser Marit Bjørgen blussende forelsket

Snart tenåring
**De unge
SHOPPERNE**

Tommy Steine
**Læreren så
TALENTET**

Jennifer Aniston
**Terapi etter
BRUDDET**

Vintermoter
**Elegant
I BAKKEN**

Liv Ullmann
**Den fødte
IBSEN-DIVA**

VIKTIG INFORMASJON

Mange nordmenn er så overbeviste om at det er deilig å være norsk i Danmark, at de tror de slipper sand i skoene etter strandbesøk. Vi har derfor blitt oppfordret av danske skoprodusenter til å informere om at også nordmenn bør skylle beina før de tar på sko.

Det er dejlig å være norsk - i Danmark

VisitDenmark.no

innhold

6 **PORTRETET** **Blussende råskinn**

Samlivet røk og bestefaren døde: 2005 ble ikke bare en dans på roser for Marit Bjørgen. Men blussende forelsket vil hun erobre OL-gull – og i kveld kan hun bli Årets Idrettsnavn under idrettsgallaen på Hamar.

14 **UKENS TEMA** **De yngste shopperne**

De er ikke barn – og ikke tenåringer. I Norge har kjøpegruppen tweens 6,5 milliarder kroner til eget forbruk. Nå kommer egne forretninger for shoppere mellom åtte og 15 år.

24 **HER ER MITT LIV** **Bare må vinne**

Komiker Tommy Steine har et abnormt vinnerinstinkt og en usvikelig tro på seg selv – på jobben. Privatlivet, derimot, er litt mer komplisert.

30 **TILBAKEBLIKK** **Dødens storm**

Syv omkom. 10 døde i opprydningen. Flere skogbrukere tok livet sitt. Vinterstormen «Gudrun» herjet nådeløst med svenske Småland. Trærne som ble revet over ende, er verdt en milliard.

34 **KJÆLEDYR** **Må trenе mer**

Veterinær Trude Mostue har klare nyttårsforsetter, både for seg selv og for katten Dudley: Nå bare må de komme seg i form.

37 **MITT HJEMSTED** **Fredsyrsten Raymond**

Selv sarpinger drister seg nå til å heie på Fredrikstad. Takket være Raymond Kvisvik, fra bygda midt i mellom: Greåker.

40 **FOTODOKUMENT** **Matmor på heltid**

– Døtrene mine sier jeg bryr meg mer om bikkjene enn om barnebarnet mitt, sier Turid Berg (49). Se hvordan hun strigler sine små, før den nerveslitende kampen om den gjeve sløyfen på utstilling.

46 **I FOKUS** **Ibsens kvinne**

Fire ganger har Liv Ullmann spilt Nora. Hun mener selv hun har forandret seg i takt med henne. Lørdag åpner Ullmann Ibsen-året i Oslo – i spissen for et fornemt knippe Ibsen-divaer fra hele verden.

54 **MILJØ** **Ørken-krigen**

En norsk ekspert er kritisk til at FN har utpekt 2006 til sitt internasjonale år mot ørken-spredning. Han tror ørknene kommer til å snu av seg selv.

60 **MOTER** **Brett anlagt**

Se hva du skal ha på deg i skibakken i år – enten du har brett på bena eller sverger til alpint.

68 **UKENS NYKOMMER** **Idol-refseren**

Espen Linds makker, Amund Bjørklund (30), mønstrer på som ny Idol-dommer. Han har allerede kranglet mye med Tor Milde. Og lover å være minst like ærlig.

74 **GLAMOUR** **Livet etter bruddet**

– Er jeg ensom? Ja. Er jeg oppbrakt? Ja. Er jeg forvirret? Ja, sier Jennifer Aniston. Men hun går til terapi etter bruddet med Brad Pitt – og synes hun klarer seg bra.

Si din mening

Hva syns du om VG Helg? Liker du reportasjene, intervjuene, vektleggingen av bilder? Miksen av saker som «Ukens tema» og «Mitt hjemsted», til møter med mennesker som Tommy Steine og Jennifer Aniston?

Skriv til vghehg@vg.no eller til VG Helg, Postboks 1185 Sentrum, 0107 OSLO

Alltid med:

- 5 Perspektiv
- 12 Fra barnemunn
- 23 Tekno
- 58 Bildet jeg husker
- 59 Ny viten
- 66 Single & Samliv
- 70 Kryss & Quiz
- 79 Psssst!

Pottermakeren død?

Nina Grünfeldts teori om at Harry Potters forfatter ikke finnes på ordentlig har vakt så stor internasjonal oppmerksomhet at J.K. Rowling valgte å gå ut og bekrefte sin egen eksistens.

12. oktober 1969 tok programlederen Russell Gibb ved en mindre studentradio i Detroit en historisk telefonsamtale på direkten.

Innringeren, som bare kalte seg «Tom», hevdet at Paul McCartney i The Beatles ble drept i en bilulykke tre år tidligere. At en dobbeltgjenger hadde erstattet han. At en stor konspirasjon var satt i gang for å holde dødsfallet skjult, men at det fantes spor, hint og bevis gjemt på platecover og i tekster, for den som ville lete.

Tom fortalte, mens Gibb fant frem plater, spilte snutter og studerte omslag.

Etter to timer hørtes Gibb nærmest overbevist ut.

Noen uker senere var de paranoid konspirasjonsteoriene til en gjeng surrehuer ved et universitet i Michigan blitt til en verdensomfattende rykteflom.

Det er skrevet tykke bøker om «Paul er død»-ryktet. Det finnes mange hundre websider om temaet. Det undervises i fenomenet ved studier for moderne folklore på universiteter verden over.

De troende verver fremdeles disipler, om enn ikke like aktivt som i 1969.

Om Paul virkelig er død, kunne man kanskje føle at spøkelset hans gikk gjennom rommet den morgenen i begynnelsen av desember da filmregissør Nina Grünfeldts kronikk sto på trykk i Aftenposten:

«Finnes J.K. Rowling?».

«Jeg må kanskje være både paranoid og konspiratorisk anlagt, men jeg kan ikke fri meg fra å tenke at J.K. Rowling er et pseudonym på lik linje med Carolyn Keene,» skrev Grünfeldt, med henvisning til det oppdiktede forfatternavnet bak «Frøken Detektiv»-bøkene, som egentlig var produsert etter samlebandsprinsippet.

Kronikken var holdt i en lett munter tone, og mente vel først og fremst å sette spørsmålsteget ved hele organiseringen bak milliardindustrien Harry Potter.

Sitter J.K. Rowling alene med en skrivemaskin og venter på at neste inspirerte idé skal dale ned i hodet på henne, eller sitter det et

korps av konsulenter, ghostwritere, dramaturger og reklamemenn med fancy briller i et rom og utvikler nye, mulige retninger for historien og figurene?

Det er et betimelig spørsmål, men det kunne nok vært mer forsiktig formulert.

For allerede samme formiddag ble saken sendt ut gjennom nyhetsbyrået UPI:

«Director says JK Rowling doesn't exist.»

En måned senere gir saken og påstanden flere hundre treff på nyhetssider og blogger på nettet.

Noen bloggere mener Grünfeldts artikkel kan være det første tilfellet av «Rowling-fornektelse» – en parallell til den litteraturhistoriske retningen «Shakespeare-fornektelse», som hevder at Shakespeare aldri har eksistert.

«Jeg er sikker på at forskerne i fremtiden vil ha livlige diskusjoner om hvorvidt det var Hertuginnen av York eller Kate Bush som egentlig skrev Harry Potter-bøkene,» skriver Reinder Dijkhuis på bloggen Waffle.

Men ingen tok Nina Grünfeldts påstand så alvorlig som J.K. Rowling selv.

Under vignetten «Rent søppel» på hjemmesiden sin gikk den mediesky forfatteren til det uvanlige skritt å avvise påstanden om at hun ikke eksisterer:

«Denne teorien oppstod i Norge, naturlig nok. Ingen som kjenner litt til britisk presse, vil kunne forestille seg at en slik gigantisk svindel kan holdes skjult i mer enn ti minutter.»

Og det burde vel sette en stopper for ryktene? Kanskje, og kanskje ikke.

Bare noen uker etter radioprogrammet som satte slik fart i «Paul er død»-teoriene i 1969, hadde spekulasjonene vokst til slike internasjonale dimensjoner at Paul McCartney selv så seg nødt til å avkrefte dem.

Derfor sto han frem sammen med kone og barn på forsiden av anerkjente LIFE Magazine under overskriften «Paul er fortsatt blant oss».

Og de mest godtroende lot seg kanskje lure. Mens de troende ikke lot seg lure:

Hvis man holder LIFE oppslaget opp mot lyset, ser man en bil fra annonsen på side 2. komme gjennom arket og overkjøre Paul. Et nytt tegn!

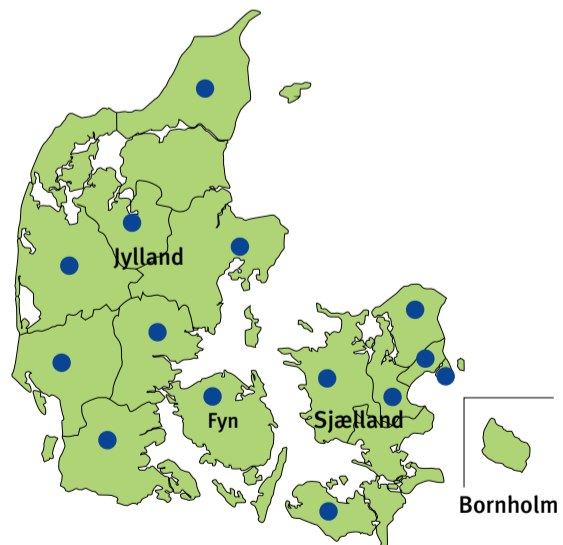
Og det var da ryktet tok av for alvor.

© Getty Images / FOTO: Niclas Jessen

Det er deilig å være strandløve i Danmark

Danmark har en over 7300 km lang kystlinje. Landet byr på en rekke herlige badestrender. Hele 211 av de danske badestrendene har fått tildelt blå flagg. Dette er den internasjonale garantien for at badevannet er rent.

● Region med blå flagg.

Det er deilig å være norsk - i Danmark

VisitDenmark.no

Les om transport til Danmark og mye annet på Visitdenmark.no

Portrettet

The background is a blue-tinted photograph of a snowy landscape. In the foreground, a person is seen from the side, wearing a dark jacket and holding a pair of skis. The middle ground shows a snow-covered slope with several evergreen trees. The sky is a clear, light blue. The title 'Tøff og forelsket' is overlaid on the image in a large, black, serif font with a white outline.

Tøff og forelsket

Hun liker at det gjør skikkelig vondt.
Men frem mot OL må nok
nyforelskede **Marit Bjørgen** (25)
gjenta det vi stadig glemmer:
– Jeg er bare et menneske.

”Jeg har nok alltid vært litt guttegæeren.

ROGNES (VG) Ari kommer løpende mot oss på tunet.

Marits firbente treningskamerat fikk navnet fordi Ari Behn giftet seg i Trondheim samtidig med at hunden kom til Bjørga gård.

– Ikke fordi du er fan altså?

– Nei, nei. Heller omvendt. Jeg har ikke sansen. Han er altfor jålete. Marit Bjørgen, i jeans og svart høyhalser, har kaffen klar på kjøkkenet. Alle rommene er blankskurte og ryddige. Når den mellomste datteren er hjemme til jul, er det tellekanter på det aller meste. Hun er ordensmenneske til fingerspissene.

– Hvordan synes du en mann skal være da?

– Litt macho. Snill og med gode øyne. Og litt macho, gjentar hun.

– Er kjæresten din sånn?

– Ja, sier Marit. Hun sprekker opp i et stort smil. Får et kledelig rødskjær over ansiktet.

Kjæresten, Fred Børre Lundberg (36), dro hjem til Oslo dagen før, etter et tre dagers besøk på Marits hjemplass. Jentene på landslaget tror det er den store kjærligheten denne gangen.

De forteller om hvordan Marit lyser opp hver gang den tidligere kombinertløperen ringer. Marit synes det er en fordel at kjæresten har vært toppidrettsutøver.

– Det er bra å kunne spørre om ting. Og han backer meg opp hvis jeg blir deppa.

Øynene lyser over kaffekoppen. Hun fniser litt der under kjøkkenlampa.

– Jeg har det fint nå.

Sommeren var ikke like fin. Marit gikk gjennom et tøft samlivsbrudd med kjæresten gjennom fem år, Jan Erik Reiten. De siste fire årene var de samboere i et lite rødt hus rett nedenfor Marits barndomshjem. En fredag flyttet hun ut, og hjem til foreldrene.

Mandag ringte Se og Hør.

– Jeg fikk bakoversveis. Trodde ikke folk jeg kjente ringte og tipset sånn. Det var

bare noen få som visste om det, likevel nådde det pressen. Jeg ble veldig skuffet og har blitt mer varsom etter den hendelsen. Nå må jeg bare la være å snakke, sier Marit. Etter et langt og varmt kjærlighetsforhold til bygda hadde hun stiftet bekjentskap med bygdedyret.

– Det oppstår mye misunnelse hvis man stikker seg litt frem, innser hun.

Senere på høsten døde bestefaren, som Marit hadde et nært forhold til. Han hadde

hatt kreft i ett år, men barnebarnet ville ikke innse hva som kom til å skje.

– Han var bare 64 år, så det var altfor tidlig. Heldigvis fikk jeg tatt farvel sammen med resten av familien, men det var tungt. Jeg var veldig nær ham, sier Marit.

Hun er sterkt knyttet til hele familien. Spesielt til moren, Kristin, som Marit ser på som sin beste venninne. De snakkes på telefonen hver eneste dag.

– Hun er ung og samtidig ung for alderen, så det er naturlig med et

venninneforhold, sier Marit. Hun reiser hjem til Rognes så ofte hun kan.

Bygda er hva man trygt kan kalle liten. Det tar bare noen sekunder å kjøre gjennom. Men man må enda et stykke videre får å komme til Bjørga gård.

Veien snor seg oppover på Flåklypa-vis. Brattere og brattere.

Møter man en bil på veien, blir stupet farlig nært. Opp disse bakkene syklet lille Marit Bjørgen når hun hadde vært i butikken for mor. Der har du lårene. Resten av musklene, de som får misunnelige finner til å sutre om doping, kom til i siloen eller i fjøset.

Marit har aldri sittet stille. De timene på døgnet hun ikke fikk trent, fant hun seg alltid et gulv å vaske eller en plen å klippe.

Jenta var aktiv på bygdefestene også. Karsken kom på bordet i god tid før hun var konfirmert. Mor og far Bjørgen visste hva som foregikk, men de stolte på barna.

– Vi fikk prøve og feile. Det gjorde oss selvstendige. De styrte etter

Marit Bjørgen om:

- Kjæresten
- Egne barn
- Tomten og drømmehuset
- Moren som bestevenninne
- Press og forventninger

PERMANENT PYNT:
*Piercingen i øyen-
brynet blir sittende
til hun blir bestemor.
Minst. Den har blitt
en del av Marit
Bjørgen-imaget,
synes Marit Bjørgen.*

”Penger har ikke forandret noe

ENERGIBUNT: Marit var rolig og beskjeden som barn, men den aller ivrigste på gårdsarbeid. – Sauer er fine dyr, da.

et prinsipp om full åpenhet, og det synes jeg var en vellykket barneoppdragelse. Sånn vil jeg også oppdra mine egne barn når den tid kommer, sier Marit.

Spytte i glasset gjør hun fremdeles ikke. På fest får man se en ny side av stillferdige Marit Bjørgen. Er det party på gang, er det garantert Bjørgen-hæler i taket. På avslutningsfesten i Åre i fjor ble hun suveren vinner av tequila-konkurransen. Hun beskriver seg selv som guttejente. På skolen måtte gutta finne seg i å bli slått i håndbak. Sånn var det bare. Marit var sterkest. Likevel var hun populær blant gutta.

– Jeg har nok alltid vært litt guttegæren. Jeg liker meg blant gutter. Der er det ikke noe baksnakking og intriger. De er lette å forholde seg til, synes Marit.

Hun er ikke så vanskelig selv heller. – Marit er alle treneres drøm. Hun klager aldri, uansett hva hun utsettes for, sier hennes tidligere trener Idar Terje Belsvik. Mamma Kristin skjønte at datteren hadde en høyere smerteterskel enn de

fleste andre da hun satt i pulken som liten og påsto hardnakket at hun ikke frøs. Da de kom inn, var hun helt blå.

– Det rare er at jeg liker det, sier Marit. – Jeg liker smerte.

Hun var syv år da hun festet sitt første startnummer på bobledressen og spurtet inn til seier. Siden vant hun hvert eneste skirenn i syv år. Den lille jenta var så bestemt på å nå toppen at hun bare ville gå med det samme skimerket som OL-vinnerne brukte. Hun *skulle* bli best. Men da hun først sto der, øverst på VM-pallen, var det mye skummelt i sikte.

– Pressen skremte meg i starten, sier Marit nå.

Da hun skulle holde sin første internasjonale pressekonferanse, klamret hun seg til trønderisk. Senere våget hun seg på engelsk, men det gikk heller dårlig. «I am satisfied» ble til «I am sacrificed», og journalistene grublet fælt på hvorfor vinneren følte seg som et offer.

– Språk skulle jeg gjerne vært bedre i. Jeg var ikke særlig god på skolen, innrømmer Marit.

Hun brukte heller kroppen. Og hun brukte den godt. På håndball, fotball og ski. Marit er lei av muskelmaset, men har likevel stilt opp for fotografering i bikini. – Det er så mye hysteri rundt slanking og kosthold i idretten, så jeg vil vise at man kan bli god på ski uten å være syltynn. Jeg ønsker å være et sunt forbilde for unge jenter, sier Marit.

Hun spiser stort sett det hun har lyst på. Også pizza, hamburger og godteri.

– Men ikke hver dag. Jeg må passe på å få i meg nok næring.

– **Har du alltid vært fornøyd med kroppen din?**

– Ja. Eller ... tja ... det er jo alltid noe man ikke er *helt* fornøyd med ...

– **Hva da?**

– Hm. Jeg skulle gjerne hatt litt lengre bein.

Marit har forlatt kjøkkenbordet. Hun skal presentere oss for de 120 vennene sine i fjøset. Det var brekende ulldotter av denne typen hun løp etter i fjellene som liten jente. Nå virker sauene skeptiske. Hun er ikke så ofte innom og hilser på for tiden.

TRIST HØST: - Å miste bestefar er noe av det tøffeste jeg har opplevd, sier familiekjære Marit.

Marit Bjørgen (25)

Aktuell: Skidronning med skyhøyt forventningspress foran Torino-OL i februar.

Meritter: Fire VM-gull, ett VM-sølv, en VM-bronse og 24 verdenscupseirer. Ble nylig kåret til «Årets Idrettsnavn» for 2005 av sportsjournalistene i Norge.

Sivil status: Kjæreste med OL- og VM-vinner i kombinert, Fred Børre Lundberg (36).

Familie: Mamma Kristin, Pappa Ola Ivar, storebror Anders (26) og lillesøster Kari (19).

Mannen bak suksessen: Trener Svein Tore Samdal

Frem mot OL: To verdenscuprenn i Estland denne helgen, to verdenscuprenn i Italia neste helg, to renn i NM i Kongsberg 19. og 20. januar, høydetrening og så to verdenscuprenn i Davos.

SJELDEN HJEMME: Her i naturen rundt Bjørga gård har Marit Bjørgen gått utallige mil på ski. Ari (t.h.) og de andre hundene spretter rundt av fryd når hun er hjemom på Rognes ved Støren i Sør-Trøndelag.

Og enda sjeldnere skal det bli.

Med kjæreste i Oslo og året fullt av reisedøgn blir det tungvint å bo på landet.

Marit går snart over til en mer urban tilværelse, men strekker seg ikke lenger enn til Trondheim.

Skidronningen har kjøpt tomt i Granåsen, og fått en arkitekt til å tegne drømmehuset.

- Jeg liker det lyst, så det blir mange vinduer. Og stort kjøkken og stort bad. Jeg tror det blir litt annerledes.

Ifølge Aftenposten kan hun komme til å tjene fem millioner i løpet av dette året.

- Pengene har ikke forandret noe. Bortsett fra at jeg kan kjøpe dyrere julegaver enn før. Det er utrolig gøy å glede andre. For eksempel kjøpte jeg nettopp ny hyttekomfyr til broren min. Ellers har jeg kanskje begynt å tenke litt mindre på hva ting koster når jeg er i butikken.

Hun har sagt hun skal holde på til OL i 2010. Men åpner nå for at VM i 2011 kan ligge i enden av løypa - hvis det blir arrangert i Holmenkollen.

- Ski er jo gøy. Men det er også et vanvittig press. 4.-plass blir nesten ikke godtatt, sukker Marit. Hun må til stadighet minne journalister om at hun bare er et menneske.

- Noen ganger skulle jeg ønske jeg hadde en jobb der jeg ikke trengte å prestere så mye hele tiden.

- Det blir vel deilig å

legge seg på sofaen når du pensjoneres som 30-åring?

- Legge meg ned? Aldri! Jeg kommer alltid til å trene.

- Hva skal du gjøre ellers?

- Jeg er glad i unger, så kanskje jeg skal

jobbe i barnehage eller med vanskeligstilte barn.

- Vil du ha egne barn?

- Ja, gjerne to stykker. Men ikke ennå. Mamma var bare 17 år da hun fikk sitt første barn, og 18 da jeg kom som nummer to, så jeg er allerede langt etter det skjemtet. Men jeg skal nok vente en god stund til. Det finnes ikke press fra familien. Mamma har heller panikk for å bli bestemor for tidlig, ler Marit.

For tiden prøver hun rollen som stemor. Fred Børre Lundberg har en tre år gammel sønn fra før, men det vil ikke Marit snakke så mye om.

- Hvordan er det å være sammen med en som er 11 år eldre?

- Bare fint. Vi merker ikke noe til det. Det viktigste er hva slags person man er. Og vi er ganske like, han og jeg, smiler Marit. Det begynner å lyse av henne igjen. Rødfargen er der.

- Du er virkelig veldig forelsket?

- Ja. Jeg er nok det, ja.

Av **THERESE R. RIDAR** og **KARIN BEATE NØSTERUD** (foto)

Dette er Marit Bjørgen sett gjennom mamma Kristins øyne.

Hva er det beste du vet?

Hva som er det aller beste å spise? Det vet disse syv-åringene fra Solheim skole i Lørenskog.

Hans-Gunnar Østgaard

– Det beste jeg vet om, er en sjokolade som har karamellsaus og nøtter inni seg. Det var pappa som fikk meg til å like den. Han er så glad i sjokolade. Men av middager er det lasagne. Det begynte jeg å like da jeg var fire år. Jeg tror det er fra Norge, men jeg har sett det på Mallorca også.

Frida N. Kristoffersen

Spaghetti. Det er min spesial. Taco er også kjempegodt. Jeg pleier å hjelpe til å dekke på bordet når vi skal ha taco, for da sitter vi noen ganger foran TV. En gang smakte jeg noe som lignet på taco bare at det var andre skjell, og med fiskesaus oppi. Det var ikke noe godt! Men ellers liker jeg nesten alt.

Martine Kjenslie Lund

– Spaghetti med kjøtt-saus. Mamma pleier å lage det, for hun er flink. Jeg kan bare lage brødskeive med leverpostei, jeg. Den eneste fisken jeg liker, er fiskesuppe med torsk og ørret som vi har fisket selv på hytta hos bestemor og bestefar på Hitra. Man spiser annen mat hos besteforeldre enn hjemme. Der får vi fiskekaker og kjøttkaker og sånt.

Gurmannjot Singh

– Indisk mat er best. For eksempel et brød som liksom er kokt med en slags ketchup på. Det er ikke pålegg på, som de norske brødene. På skolen spiser jeg vanlige brødskeiver, og da har jeg på ost eller syltetøy. Jeg liker all slags mat, jeg! Fisk også. Av godteri er sånne seige krokodiller det beste.

Josefine Olimb

– Kjøtt er godt! Og pannekaker med blåbærsyltetøy. Det skulle jeg ønske at jeg kunne få hver dag. Mamma lager mest mat, men på fredager lager pappa pizza. Han lager en voksenpizza, som jeg ikke liker, og en barnepizza til meg og søsteren min, som er kjempegod.

Siri Pedersen

– På matpakken i dag har jeg sylte og pepper-salami, som er godt, og servelat, som jeg hater. Taco er det aller beste jeg vet. Men jeg vil ikke spise det for ofte, for da blir det ikke så godt lenger. Storebroren min, Sondre, er mye mer kresen enn meg. Jeg liker is også. Pappa-is! Det er pappa som jeg har puttet i fryseren og satt på en pinne. Hihi.

Line Bergsmark

– Hjemmelaget pizza som mamma lager. Vi pleier å ha det på fredager noen ganger. Jeg maser ikke om å få det, men det gjør søsteren min. Hun er 14 år, og jeg liker de samme tingene som henne. For eksempel Cola Light er det hun som har lært meg å like.

Magnus Rønningen

– Godteri er det beste. Jeg hadde spist det til middag hvis jeg hadde fått lov. Hodeskaller som er salte, eller de som er svart på den ene siden og rød på den andre. Og sjokoladecake. Nam! Av middag liker jeg nudler og pannekaker. Gryterett er vondt.

Daniel Dixon

– Pølsegrøt er det beste jeg vet. Det spiste jeg bare for to dager siden. Hvis jeg skal bestemme hva vi skal ha til middag, sier jeg pølsegrøt eller fiskegrateng. Både mamma og pappa lager maten hos oss, for de er like flinke. Pappa er best på spaghetti og kjøttdeig. Og mamma er best på laks.

DIN FULLKORNS-HUSKELISTE

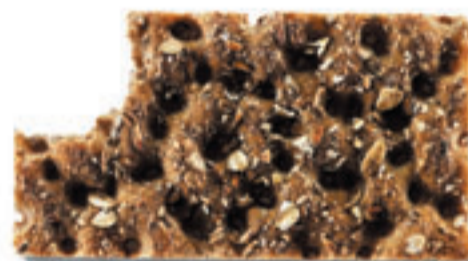
(KLIPP UT OG TA MED NESTE GANG DU HANDLER)

0%

50%*

100%

Rent bortsett fra at det smaker veldig godt, inneholder brødet til høyre 100% fullkorn. Forskere verden over er klinkende klare på at fullkorn er noe av det nyttigste vi spiser. Det inneholder en rekke vitaminer, mineraler og fiber. Sammen med sunt kosthold, er fullkorn godt for hjertet, det holder magen i gang og reduserer risikoen for overvekt.

Så mye sunnhet og en knasende god smaksopplevelse på kjøpet, bør vel være grunner gode nok for å unne seg noen knekkebrød i dag?!

*De tolv mest solgte grovbrødene i norsk dagligvarehandel har et gjennomsnittlig fullkornsinhold på maks. 50%, ut fra Wasas egne beregninger. Les mer om våre fullkornsknekkebrød og hvorfor fullkorn er bra for deg på www.wasa.no.

100% fullkorn.

BYTT BRØD!

De vet veldig godt hva de vil ha.
Det gjør også de som skal tjene
penger på dem.

En tween sminker seg opp

TEKNO-QUEEN: Julia Bjørnstad (9) er en typisk tween. Etter skolen hender det hun spiller spill på PC'en sin. Mobiltelefonen er aldri langt unna. Den bruker hun til å sende SMS'er og snakke med vennene og familien sin.

- Ikke barn
- Ikke tenåringer
- Men veldig stilsikre ...

Julia er ikke et barn lenger, mener hun selv. Hun kaller seg «midt imellom».

Reklame- og motebransjen kaller henne «tween». De slåss om hennes oppmerksomhet og penger.
Julia Bjørnstad er ni år gammel.

Det er lenge siden hun lekte med dukker nå. For tiden spiller Julia heller

PC-spill på rommet sitt. Der henger Johnny Depp på veggen.

Hvor mange lip-glosser hun har?
– Omtrent fem, kanskje, men ikke sånn rød. Og så en mascara, forklarer niåringen.

Mobiltelefon fikk hun til fødselsdagen i desember. Julia liker ikke å gå med barneklær. Hun holder seg oppdatert på moter og trender gjennom TV-reklame og et jentebblad som også heter Julia.

Det får hun i postkassen hver måned. ➤

” De er eldre enn jeg var da jeg var 12.

Mai Eckhoff Morseth (28), redaktør i jentebladet Julia

FORAN FOTOGRAFEN: Elisabeth Elboth, Mari Landsverk og Stine Pettersen (alle 12) er plukket ut til å vise vintermoter i Julia-bladet. Fotograf Eva Rose

SMINKES: Sminkør Siri Linda Bentsen legger litt rosa sminke på Stine M. Pettersens (12) øyelokk.

FØRSTE GANG: Elisabeth A. Elboth (12) er fotomodell for første gang. Jentebladet Julia bruker vanlige lesere som modeller. Fotograf Eva Rose Furmyr (27) tar bildene.

SOM MODELL: Mari Landsverk (12) er en av månedens tre Julia-jenter.

Furmyr tar bildene.

- 8–15-åringene får egne forretninger
- Har 6,5 milliarder til eget forbruk
- Snart får de reklamen på SMS

– Du er bare så kjempepen!

Redaktør i jentebladet Julia, Mai Eckhoff Morseth (28), roser en av sine unge modeller.

12 år gamle Stine Pettersen ser seg i speilet. Forsiktig blir hun sminket. Litt rosa. Mest fordi jentene vil det selv, forklarer sminkøren.

For Stine er ikke helt ungdom ennå. Men heller ikke barn.

– Midt imellom, kanskje? tror hun.

I USA har begrepet «tween» eksistert lenge.

Det er avledet av Stines egen definisjon, «between» og ordet teen, tenåring – og rommer alle mellom åtte og 14 år.

– Tweens er i en brytningstid mellom barn og ungdom. Jeg merker godt på leserbrevene at de er eldre enn jeg var da jeg var 12, sier Julia-redaktøren.

Stine og venninnene, Mari Landsverk og Elisabeth Elboth, er valgt ut som denne månedens «Julia-jenter». Snart kan 60 000 unge lesere fra hele Norge se Nittedal-jentene vise vintermoter.

– Søtt og fint skal det være, forklarer Ingrid Treborg (23), som er moteansvarlig i jentebladet.

– I alle fall ingen Lolita-stil!

Etter flere omklعدninger, et

par elleville latterkuler og ditto kritiske bemerkninger i prøverommet, toger tre godt påkledde jenter inn i fotostudio. Ermene flagrer. Fotograf Eva knipser og overdøyer så vidt jentenes favoritt, Gwen Stefani.

Det er flere år siden Egmont Serieforlaget skjønnte at tweens er passe store for en god handel.

En flora av jenteblader dekker hvert alderstrinn: Go Girl, Girls, Wendy, Chica, Inside, og altså Julia som er skarp spisset inn mot jenter mellom 10 og 13 år.

Utover vinteren kan leserne stjele stilen til Ashlee Simpson, fordype seg i sjalusidrama fra Hollywood og få svar på spørsmål om gutter og menstruasjon. Innimellom står helsides annonser for klær, sminke og mobiltjenester.

– Vi henvender oss til leserne som bevisste forbrukere. Vi har såpass stor respekt for dem at vi anerkjenner deres evne til å velge selv, sier Eckhoff Morseth.

6,5 milliarder kroner. Det er hva norske åtte- til 15-åringene disponerer til eget forbruk i løpet av et år, ifølge MMI.

Mest bruker de på kioskvareer. Men musikk, klær og sko står også på innkjøpslistene, gjerne i spleiselag med mamma og pappa.

Tweens kalles markedsføringens vidunderbarn. De vet godt hva de ønsker seg. Iblant får de pre-pubertale forbrukerne et ord med i laget når familien skal gjøre større innkjøp til hjemmet.

– I tillegg til at de får penger, påvirker de foreldrene til å bruke penger. Mitt inntrykk er at de bestemmer mye. De har stor påvirkningskraft, sier seniorkonsulent Mona Nilsen i MMI.

De tre Julia-modellene har forlatt studio og kommet seg ut på skøyteisen. De hikster av latter og faller om kull. Akkurat nå er det ingen tvil om at de fortsatt er barn.

Men like etter er tonen en annen. Nå snakker de om ukepengene.

– Jeg bruker opp pengene med én gang. På klær og alt mulig. Shopping og sånn, sier Stine.

– Det er egentlig veldig

JENTEBLAD: Hver måned leses Julia av omkring 60 000 jenter mellom 10 og 13 år. I leserundersøkelse svarer leserne at de helst vil lese om gutter, mote og vennskap.

MORO: – Vi elsker å «shoppe», og vi får det vi ønsker oss ganske ofte. I grunn er vi litt bortskjemte, sier Mari, Elisabeth og Stine.

ØNSKER SEG DENNE: Johannes Langvik og Jon Aksel Rosén (begge 10) har sett reklame for denne bærbare Playstation-spilleren på fjernsyn. Den koster nesten 2500 kroner.

”Jeg vil ikke tvinge henne til å være barn hvis hun ikke ønsker det lenger.

Mammaen til Julia (9)

rart at mennesker føler seg skikkelig glade når de har handlet noe, påpeker Elisabeth.

– Det gjør jeg òg, skyter Stine inn.

– **Jeg føler meg skikkelig lettet.**

Med erfarne blikk gransker Jon og Johannes elektrovarene i butikkhyllene. Tiåringene er oppdatert. De har lært av TV-reklamen.

– De der er veldig nye, forklarer Jon Aksel Rosén (10) og peker på to bærbare DVD-spillere.

– **Hvordan vet du det?**

– De er ikke kommet på reklamen ennå. På Cartoon Network og Disney Channel pleier man å se hva som kommer. Men disse har jeg ikke sett før, forklarer gutten.

Sammen med kompisen Johannes Langvik (10) er han innom den gigantiske lekebutikken Toys R Us i Oslo.

– Før pleide vi å leke med slike, sier Johannes, idet vi passerer en stabel med matchbiler.

I dag ser guttene etter et

Playstation-spill.

Dermed gir de leketøybransjen hodepine: Store unger vil ikke lenger leke med gammel-dagse leker.

Men MP3-spillere, DVD-spillere og dataspill går unna. Sammen med den frekke etterkommeren til Barbie, Bratz-dukkene, «The only girls with a passion for fashion».

– **Barna er bevisste forbrukere. De etterspør merkevarene. Foreldrene har ikke greie på det. De kjøper hva som helst, har butikkjedens innkjøpsjef Geir Ludvigsen erfart.**

Flasket opp med reklame regnes tweens som drevne aktører i forbrukersamfunnet.

Men barneombud Reidar Hjermand mener de er lettere bytter for annonsørene enn de voksne.

– Som alle oss andre blir barn påvirket av reklame og kommersielt press. Men de stiller dårligere rustet enn oss voksne siden de har mindre erfaringsgrunnlag, sier han.

Barneombudet mener norske

MOTEKLAR: Bik Bok har åpnet en egen kleskjede for tweensjenter – de mellom

barnerom bugner av leker som aldri blir rørt. Unger følger de voksnes eksempel. De kjøper og kaster.

Men ikke alle klarer å henge med på forbrukskarusellen, minner Barneombudet om.

– Når livets mening tilsynelatende måles i materiell velstand, blir det vanskelig å være den minoriteten som ikke har råd til å fylle huset med hva man vil.

Det finnes familier i Norge som kjenner skikkelig på dette nå, sier Hjermand.

Jon og Johannes regner ikke seg selv som storforbrukere.

– Noen får nye ting hver gang det kommer noe nytt. Men de blir fort lei det.

Etter et halvt år er det noe

annet som er populært, forklarer guttene.

I høst åpnet de første norske klesbutikkene spesielt rettet mot tweensjenter.

Det var på tide, mener Julia (9) og mamma Hager Bjørnstad (40). De er innom Wow-butikken på Aker Brygge i Oslo.

– **Jeg mener man bør ha respekt for hennes utvikling. Jeg vil ikke tvinge henne til å være barn hvis hun ikke ønsker det lenger.**

Her er en butikk som gir svar på hennes ønsker og forventninger, sier mamma Hager.

Wow er lillesøsteren til kleskjeden Bik Bok. Hettegensere, bukser og jakker er sydd i

8 og 14 år. Hager Bjørnstad (40) og datteren Julia (9) er glade for at Julia ikke trenger å gå med barneklær lenger.

størrelse åtte til 14 år.

– Ingen vil ha umoderne klær lenger, forklarer daglig leder Marianne Bjarstad i Bik Bok.

Julia og mamma fryder seg over noen tøffe vinterjakker.

– Jeg synes dette konseptet kommer i en nisje som manglet i Norge. Poenget er at Julia vil være annerledes enn søsteren på åtte år, forklarer Hager Bjørnstad.

Julia leter ikke etter noe utpreget trendy. Hun ønsker egentlig ikke å se eldre ut enn hun er.

Slik er det som oftest med tweens, forklarer stipendiat Mari Rysst ved Kulturhistorisk Museum og SIFO.

I sin doktoravhandling om

fenomenet undersøker hun blant annet om barndommen er i ferd med å bli «borte».

– Det er ikke et utbredt fenomen at 10-åringer ønsker å kle seg som om de var 15, selv om medier synes å ville fremstille det slik, sier Rysst.

Tvert imot har tweens egne normer for hva som passer seg som antrekk.

– Her er det reguleringsmekanismer ute og går. Mange er bevisste på at de «bare er 10 år», og synes ikke at en utfordrende tenåringsstil er kult ennå, sier Rysst. Julia ender med å kjøpe en sporty bukse. Som takk for handelen får hun en gave, en liten tøygris til å henge på mobiltelefonen.

Julia kan godt kjøpe noe uten at foreldrene vet det. Hun har jo eget kredittkort.

– Telebransjen er veldig forsiktig med å synliggjøre at når du gir barna dine en mobiltelefon, så gir du dem samtidig et kredittkort, forklarer Elisabeht Staksrud i SAFT/Medietilsynet.

De fleste norske 12-åringer har egen mobil. Staksrud tror de færreste foreldre er klar over den økonomiske friheten den gir ungene.

Nå er det ikke ofte Julia laster ned bilder til telefonen sin. Men ringelyder, «wallpapers» og hilsener til mobiltelefonen er populære varer blant hennes jevnaldrende.

Den som får en slik gave,

forventes å sende en tilbake. Med kontantkort trenger ingen gå om foreldrenes lommebøker.

Det internasjonale prosjektet SAFT (Safety awareness for tweens) har studert hvordan unge bruker mobiltelefoner og IT i mange land, også i Norge.

– Vi vet ikke hvor store beløp det kan dreie seg om, men vi vet at markedet er enormt for mobilinnhold. Og det er de små tweenene som kjøper, sier Staksrud.

Hun tror at markedsføringen mot denne gruppen, de som aldri slår av sin livsviktige og høyst private mobiltelefon, vil øke fremover.

Om kort tid vil reklame- ➤

montre på gaten sende SMS'er direkte til forbipasserendes mobiltelefoner. Ingen bruker mobiltelefonen flittigere i dagens Norge enn 10-14-åringene.

– Foreldre tror at barna bruker mobiltelefon og Internett på en helt annen måte enn de faktisk gjør. Og de unge må lære å være bevisst hvordan det brukes, sier forbrukerombud Bjørn Erik Thon.

Men han synes ikke det er noen vits i å ta telefonen fra ungene.

– **Mobiltelefonen er blitt en nødvendig del av barndommen.**

Danserne vrikker rumpene i takt med MTV-låten som dundrer ut av anlegget. De yngste er åtte år gamle.

Endelig er de store nok til å danse street-dance.

– Det er skjedd en endring. Ungdomskulturen retter seg mer og mer mot de yngre. Vi forsøker å holde de yngste til pardans, men det er ikke så lett. Nå vurderer vi å senke aldersgrensen for street-dance til syv år, forklarer eier av Det Norske Danse Center, Tor Fløysvik.

Hans to døtre er begge i tween-alderen. Mathilde (8) mener selv at hun fortsatt er barn. Men at Pernille (12) begynner å bli «midt imellom», er lillesøster ikke i tvil om.

– **Du begynner å få sånne! sier Mathilde og gestikulerer over genseeren sin.**

I alle fall viser 12-åringen voksne takter i dansetimen, som kalles latino mix. Her er ingen unger. De Pernille danser sammen med, har utvilsomt forlatt barndommen.

Age compressing, eller alderskompresjon, kaller amerikanerne det at barn tidlig utsettes for ungdomskultur.

Men er barndommen egentlig kortere enn før?

Rent fysisk ser det ikke ut til at de bli tidligere voksne.

– Det er ingen holdepunkter

STREET-DANCE: Ungdomsdans er morsommere enn pardans, mener stadig flere av barna på Det Norske Danse Center. Tuva Melsom, Lisa Wilberg, Chiara Cavalaari og Iris Bottenmark (alle 11) øver seg på street-dance.

” Når jeg blir ungdom, skal jeg gå med høyhælte sko hele tiden. Og med kjole. Og så har jeg lyst til å bruke g-string og masse sminke og gå masse på shopping.

Mathilde Fløysvik (8)

– Når jeg blir ungdom, skal jeg gå med høyhælte sko hele tiden. Og med kjole. Og så har jeg lyst til å bruke g-string og masse sminke og gå masse på shopping, sier Mathilde på 8 år og tar et godt tak rundt en av sine mange Bratz-dukker.

for å si at alderen for biologisk kjønnsmodning har sunket, forklarer professor Lars Walhø ved fysiologisk institutt ved Universitetet i Oslo.

Alderen for den første menstruasjon er målt til gjennomsnittlig 13 og et kvart år for norske jenter. Gutter blir kjønnsmodne et år senere.

En hypotese om at barn blir tidligere kjønnsmodne hvis de utsettes for voksne omgivelser er, ifølge professoren, grundig tilbakevist.

– **Jeg lurer på om overlappingstiden er blitt litt lenger, sier barneombud Reidar Hjer-mann.**

Han tror ikke ungene slipper taket i barndommen selv om de med liv og lyst kaster seg inn i ungdomskultur med shopping, moter, tekniske finesser, musikk og dans.

– Det å være barn handler om å være følelsesmessig umoden, å ha liten erfaring og å trenge nærhet til mor og far, forklarer han.

Han beskriver ungdomstiden som en løsrivelse fra foreldrene.

– **At man tar til seg ungdomsfakter, starter nok tidligere enn før, men det gjør likevel ikke separasjonen fra hjemmet, mener Hjer-mann.**

«I know I can be what I wanna be.» lyder rapperen NAS fra dansesalens høyttalere. Barna drilles i ungdomsdansen. De svinger på hoftene og spretter mer eller mindre taktfast i rekker.

Men mellom låtene smeller det fra danselæreren:

– Hei! Dette er ingen barnehage!

Noen glemte seg visst. Bakerst var det tre som ville leke sisten.

Av ELINE DALLAND, STIAN SOLUM (foto), FREDRIK SOLSTAD (foto) og MATTIS SANDBLAD (foto)

MOTEDUKKE: Motedukkene Bratz har for lengst danket ut Barbie. Mathilde Fløysvik (8) har mer enn ti stykker

VOKSNE TAKTER: Pernille Fløysvik (12) danser latino mix sammen med tenåringene. – Jeg pleier ikke å leke barnslige leker på skolen. Vi står heller og prater, forteller Pernille.

NYE IMPULSER?

– START MED EN LÆRLING

Lærlinger kan bidra til å gjøre din bedrift mer konkurransedyktig. Lærlingordningen tilfører bedriften oppdatert kunnskap og nye impulser. Når læretiden er over gis bedriften mulighet til å rekruttere en dyktig medarbeider som kjenner

virksomheten godt. Den nye fagarbeideren har bevist sin dyktighet over tid og blir produktiv fra første dag. Det er i dag over to hundre ulike fag innenfor fagopplæringen.

Det er enkelt å ta inn en lærling, gå til www.larling123.no

LÆRLING PÅ 1-2-3

www.larling123.no

LGG® - BEST DOKUMENTERT

I tillegg til frisk frukt og friske bær inneholder Biola LGG® - verdens best dokumenterte probiotiske melkesyrebakterie. LGG® kan virke styrkende på immunforsvaret og bidra til å skape balanse og harmoni i kroppen. Les mer om Biola på www.biola.no.

Kjøøl og kikk

Det måtte jo komme: Siemens Cool Media er et kombinert kjøle- og frysenskap med en **15-tommers LCD-flatskjerm** innebygd i døren. Ellers et vanlig kombiskap, men altså med innebygd TV-mottager, to høyttalere og tilhørende fjernkontroll. Må du absolutt ha et, koster det omkring **30 000 kroner**.

Passe stekt **Tekno**

Med et digitalt steketermometer fra den svenske termometerfabrikken **Viking (239 kr.)** kan du vinke rolig farvel til frykten for å steke i hjel et stykke kjøtt. Du trer nålen inn i kjøttets tykkeste del (vekk fra eventuelt ben) og stiller inn ønsket **kjernetemperatur**. Når kjøttet er ferdig, går alarmen.

På grammet

Vi blir mer avanserte

på kjøkkenet, dermed øker behovet for mer presis beregning av mengder. Da er en **digital vekt** tingen – for eksempel når du skal lage en foie gras-terrin med nøyaktig åtte gram salt. Med en **OBH Nordica 9850 (ca. 490 kr.)** kan du veie opp til fem kg med en presisjon på ett gram. Kan nullstilles etter hver ingrediens du har oppi, slik at du kan gjøre alt i én bolle. Kjekt når du baker, for eksempel.

Mens du sover

Med en brødbakemaskin

som **Wilfa BMA 25S (ca. 1400 kr.)** våkner du til varmt, nybakt brød og et hus fylt av godlukt. Du hører kanskje (som meg) til dem som mener at håndverket er litt av sjarmen med brødbaking, men på den annen side er det noe besnærende ved en maskin som gjør jobben mens du sover, fra **elting av deigen** til det sier «pling» og brødet er ferdig.

Digitalt

og matnyttig

Dingser og duppeditter gjør livet på kjøkkenet enklere – og i noen tilfeller mye dyrere.

Jan Omdahl
er journalist og skribent. Han skriver fast i VG Helg om vår digitale hverdag. Har du tips? Skriv til jan.omdahl@vg.no

Java-kompatibel

Helautomatiske espressomaskiner med masse knapper og displayer er fullt mulig å få tak i, men ha meg unnskyldt når jeg slår et slag for en helt og holdent ikke-digital kaffemaskin. **Isomac Brio (7590 kr.)** har innebygd kvem, så du kan male dine egne bønner til **den perfekte espressoen**. Fås også uten kvem som Giada (5500 kr.).

Her er mitt liv

Slik

fant Tommy

talentet

Som ung hadde **Tommy Steine (36)** en fantastisk lærer. «Du har mange talenter, du! La oss finne dem!», sa læreren. Men én kunst sitter fortsatt fryktelig langt inne: Stand up på snowboard.

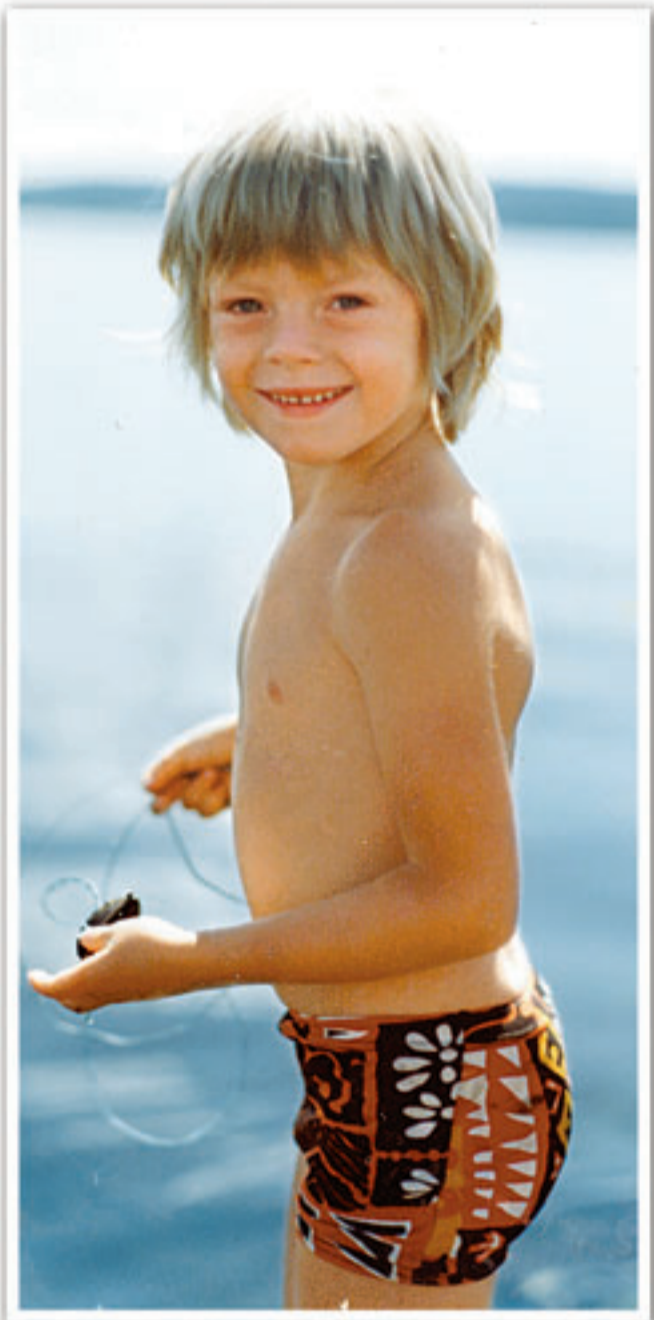
Her er mitt liv

LIKE BLID:

– Da jeg var 19 år, brant huset vårt ned. Derfor finnes det ikke så mange bilder av meg fra jeg var liten, sier Tommy Steine. Dette barneportrettet klarte faren å finne frem. Tommy var ni måneder gammel.

STERKT VENNSKAP: Bestekompien fra årene på Hurum het Harald Eriksrud (foran). Her er gutta på typisk guttetur, på vei til Stavanger som 19-åring.

SOMMER OG SOL: Tommy på stranden seks år gammel.

SIKTER MOT STJERNENE: – Dette er min første sangopptreden for et lite publikum. Jeg var åtte år, sier Tommy Steine. Han er eldst i søskenflokket på fem: Anette (35), Jon Michael (33), Lars Marius (29) og Nils Nicolai (20).

AND THE WINNER IS . . .: Tommy på reisefot, denne gang til Los Angeles i juli 1979.

IKKE BARE GLEDE:

Julefeiring hjemme på Hurum 12 år gammel, hvor Tommy bodde sammen med moren etter skilsmissem fra faren. – Å være skilsmissebarn var ikke bare enkelt, husker han.

”Å kalle meg PR-kåt er en taxisjåfør er sykkelig

NOREFJELL (VG) – Er det normalt å være redd nå?

Tommy Steine sitter på rumpa. Den 196 centimeter lange kroppen ser stiv og ukomfortabel ut.

Vinden sender en iskald snøføyk i ansiktet hans mens skiinstruktør Christian Bakke for første gang fester snowboardet til Tommys ben.

Han overhører spørsmålet fra den nervøse eleven:

– . . . og så er det om å gjøre å spenne fast bena så stramt som mulig, instruerer Bakke.

– Dette er ikke naturlig for meg, mumler Tommy.

Ett minutt senere står han «på hælen», med bøy i knærne.

Uttrykket er innbitt når 36-åringen innleder sitt livs første snowboardkamp mot barnebakkene.

Tommy Steine har et abnormt forhold til det å vinne.

Standup-komikeren, TV-personligheten og revystjernen vil for enhver pris mestre det meste.

– Å finne motivasjon er viktig for meg. Jeg vet ikke om jeg bør si dette offentlig, men i

julen leste jeg boken «Tenk deg glad» av den amerikanske psykologen David Bruns.

– **Jøss da!**

– Det handler om kognitiv terapi.

–?

– Det betyr at vi kan styre alt med tankene. Vi mennesker går stadig i «tankefeller». I boken lærer du å identifisere deg selv når du går i fella.

– **Har du lært noe?**

– Jajaja. Jeg har for eksempel flyskrekk, og kan få panikk-anfall når det er turbulens. Da kommer alle de irrasjonelle tankene om at flyet kan styrte,

at mange kommer til å bli lei seg når jeg dør og så videre.

Når du vet hva som skjer inni hodet ditt i gitte situasjoner, er det lettere å takle det, sier han.

Målrettet, uredd og egoistisk. Sjarmerende og talentfull. Det er noen av beskrivelsene som blir brukt om østkantgutten Tommy Steine.

«**Feite f... Ha deg vekk fra TV-ruta. Er du virkelig så j... PR-kåt?**»

Slike lød en av flere mailer da han var på et nettmøte i VG i forbindelse med showsukses-

GLAD GUTT: – I 1987 kom jeg til Syden for første gang. Dette er fra et blidt barmøte med en gjeng svensker på Gran Canaria i 1987.

FLYSKREKK: Tommy Steine har flysertifikat, til tross for at han har flyskrekk.

Foto: MARTIN NILSEN

UTEN HEMNINGER: Tommy Steine har ingen betenkeligheter med å kaste klærne i offentligheten. Her fra tur med gutta til Göteborg i 1990.

SE PÅ MEG!

– Jeg likte veldig tidlig å opptre, sier Tommy Steine. Her holdt han show hjemme som 12-åring.

OPPTUR: I musikalen «I blanke messingene» på Chateau Neuf i Oslo, blant annet sammen med Sven Nordin, gjorde Tommy braksuksess. – Det var drittkult, sier han.

Foto: NINA RUUD

det samme som å si at opptatt av å kjøre bil.

sen sammen med Jan Werner i Tønsberg i fjor sommer.

– Da svarte jeg at innskriveren muligens ikke vet at en del av jobben min går ut på å være på TV og i aviser. Å kalle meg PR-kåt er det samme som å si at en taxisjåfør er sykkelig opptatt av å kjøre bil.

Neste søndag braker det løs igjen når Tommy og programledermakker Guri Solberg skal lede programmet «Skal vi danse» på TV 2. I all beskjedenhet påstår han at han kan danse.

– Jeg danset standard og latinamerikansk dans frem til

jeg var 15. Hadde jeg frisket opp ferdighetene i løpet av de seks ukene programmet varer, skulle jeg klart å danse på linje med dem som deltar, i hvert fall i begynnelsen.

– **Det er ikke noe å si på selvtilliten...**

Tommy ser ned i bordplaten i to sekunder før han setter øynene i meg.

– **Det kommer an på hva det gjelder. I privatlivet er det ikke alltid så enkelt, men jobbmesig føler jeg meg rimelig trygg.**

Som åtteåring flyttet Tommy Steine fra Vålerenga til

Hurum – etter at foreldrene skilte seg.

Lite visste han at dette skulle bli den første nedturen i livet hans.

– Å være skilsmissebarn i et småborgerlig lokalmiljø på slutten av 70-tallet var ikke enkelt. Heldigvis hadde jeg en fantastisk lærer, Ivar Thun, som ga blaffen i den småborgerlige forhåndsdømmingen. Han var en kjærlig lærer som sa til meg:

«**Du har mange talenter, du! La oss finne dem!**»

Dans, skuespill og sang kom på timeplanen. ➔

Visste du at . . .

- Tommy Steine hadde aldri turt å hoppe i fallsjerm eller sittet bakpå en motorsykkel.
- Han går til en såkalt coach, spesielt før premierer, for å få hjelp til å få bukt med eventuelle nerver og negative tanker.
- Han er samboer med Linda Karlsen, som også er hans manager. Sammen har de barna Hedda (4) og Eirik (8). Tommy har også guttene Marius (9) og Sondre (12) fra et tidligere forhold.
- Han er blitt bitt i penis av en full tilskuer da han var standupkomiker.
- Han er aktuell som programleder sammen med Guri Solberg i TV 2s danseprogram «Skal vi danse» med premiere søndag 15. januar.

Enda flere glade barn på Saga Garden

Saga Garden er og blir det beste vi kan tilby barnefamilier. Du bor i en komfortabel leilighet og nyter livet på trivelige bassengområder. I sommer utvider vi med enda et Gardenhotell - Iolida Village på Kreta. Dermed kan du velge mellom tilsammen 12 ulike Gardenhotell.

KRETA

Nyhet! Iolida Village

2 voksne og 2 barn, 7/5

1 uke fra **9.380,-**

TYRKIA

SunPark Garden

2 voksne og 2 barn, 3/5

1 uke fra **12.220,-**

BULGARIA

Kaliopa Garden

2 voksne og 2 barn, 25/5

1 uke fra **12.180,-**

MALLORCA

Viva Sunrise Garden

2 voksne og 2 barn, 2/5

1 uke fra **10.780,-**

Pris inkl. alle tillegg, ekskl. frivillige forsikringer. Avreise fra Oslo Lufthavn Gardermoen. Begrenset antall plasser.

Sagas Ferietelefon 810 02 200

www.sagasolreiser.no

- alltid nettrabatt

Her er mitt liv

NEDTUR:

Tommy hadde hovedrollen i musikalen «Billy», som ble slaktet av kritikere. – Det var tøft, sier han. Her fra garderoben sammen med Marian Aas Hansen.

Foto: LINE MØLLER

GLAD I BARN:

– Familien betyr mye for meg. Nyttårsforsettet er å stå opp tidligere om morgenen og å være mer sammen med ungene. Bildet er fra premiefest etter filmen «Olsenbanden jr. på rocker'n» i 2004. Sønnene Sondre (t.v.), Eirik og Marius.

Foto: STIAN SOLUM

Og siden ungdomsskolen har det stort sett bare gått én vei – oppover – med unntak av en 24 timers dyp og inderlig 30-års-krise.

– Jeg var ute med gutta og drakk øl etter en forestilling. Frem til midnatt gikk det helt fint. Men da bursdagen kom, gikk jeg helt i kjeller'n. Tenkte at «nå skal jeg aldri «kose» meg med Linda, samboeren min, mens jeg fortsatt er i 20-årene».

Så ringte jeg Linda for å få litt trøst. Men hun sa bare «Herregud, skjerp deg!».

Neste morgen var det egentlig helt greit.

Som 36-åring har han nådd alle sine delmål. Det har faktisk gått bedre enn han har planlagt.

– Jeg tenker alltid fremover. Jeg er heldig som har en samboer som minner meg på at jeg må nyte det vi har, men generelt er jeg ikke så flink til å være fornøyd.

Jeg har for eksempel ennå ikke spilt i en film, sier Tommy Steine.

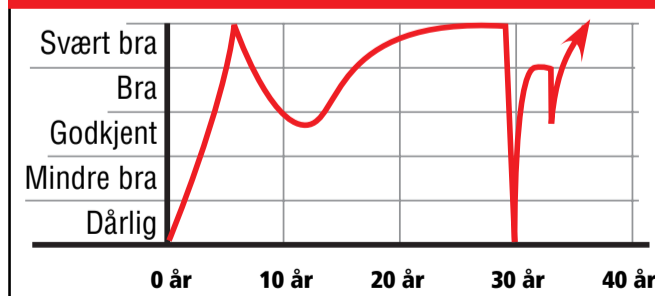
SAMBOER OG MANAGER:

Linda Karlsen og Tommy Steine har vært kjærester i ni år, og har bama Hedda (4) og Eirik (8) sammen. Bildet er fra Norsk Derby på Øvrevoll i 2002. Fra et tidligere forhold har Tommy sønnene Marius (9) og Sondre (12).

Foto: MAGNAR KIRKNES

Av ANNE C. WANGBERG og ESPEN RASMUSSEN (foto)

Livet til nå

KOMMENTAR: – Fin barndom på Vålerenga i Oslo, men nedtur å flytte til Hurum da foreldrene mine skilte seg. Fra ungdomsskolen gikk det bare oppover. Gikk helt i kjeller'n da jeg fylte 30 – skikkelig krise, selv om den var kort. Bra stigning inntil slakt av musikalen «Billy». Nå går det bare én vei – opp, opp, opp.

tenk deg at menneskets beste venn er flat, heter Samsung og er årets LCD-TV

Se for deg at Europas mest kresne eksperter har fingransket bildekvaliteten, designen og lyden i Samsungs nye 40" LCD-TV. Så har de blitt enige om at den skal få den mest prestisjetunge prisen en TV kan få: EISA-prisen. Teknologiskiftet til HDTV skjer nå, så bytt til en TV som er mer enn klar nok. Les mer om Samsungs imponerende stamtavle på www.samsung.no

HD
ready

Tilbakeblikk Ett år etter stormen «Gudrun»

Verdens største tømmerlager er 2,4 kilometer langt, 15 meter høyt og verdt nesten én milliard. Vinterstormen «Gudrun» herjet nådeløst med svenske Småland. Syv omkom. 10 døde i opprydningen. Flere skogbrukere tok livet sitt. Levebrødet var rasert.

A large stack of cut logs, with the text "Her ligger en storm" overlaid. The logs are stacked in a way that creates a strong sense of depth and repetition, with the ends of the logs facing the viewer. The lighting is bright, highlighting the texture of the wood and the dark bark. The sky is a clear, pale blue.

Her
ligger en
storm

Skogen ble pinneved

BYHOLMA/BOR (VG) De valgte et liv i stillhet og skog. Men vinterstormen Gudrun flerret opp idyllen.

HUSLØSE: Mamma Ann, Olle, Miria og pappa Mats Karlsson måtte bo hos naboen i 11 dager etter stormen. Valter, her på mammas arm, var ennå ikke født.

Nesten to uker tok det før gravide Ann Karlsson og hennes familie kunne flytte hjem til huset sitt etter herjingene.

- Vi var uten strøm i tre uker etter at vi kom hjem. Og telefonen fungerer fremdeles ikke bra, sier hun.

Hun, mannen Mats og barna Olle og Miria var ute og kjørte bil den lørdagskvelden da stormen raste inn over Småland og flere andre svenske landskap.

Mens de satt i bilen, begynte trærne å falle over veien. De så en bil som var blitt knust – og snudde for selv å klare seg unna de sinte vindkreftene.

Hjem kunne de glemme å ta seg. Veiene var blitt ufremkommelige.

En gjestfri nabo ble redningen. I 11 dager.

Rundt det herlige, lille stedet deres i skogen lå det tømmer alle steder.

Stormen som raste 8. og 9. januar i fjor, brydde seg ikke om hverken alder eller utseende på det den tok med seg. Trærne brakk og ble revet opp med roten.

Det som en gang var skog, er nå åpne områder.

Alt er blitt forandret. Store landområder er ødelagt for lang tid fremover.

I dag bruker familien Karlsson 20 minutter fra huset sitt og ut til hovedveien mot Värnamo, dersom de går til fots.

I dagene etter stormen lå tømmeret så tett at det tok to til tre timer å ta seg fram den samme strekningen.

Familien slet fælt med å få sine to hester ut fra stallen – og flyttet dem til et sted med tilgang på fôr.

- Heldigvis holdt de seg rolige da det sto på som verst, sier Ann Karlsson.

I områdene der hun og familien bor, omkom folk i stormen.

Flere bønder har dessuten tatt livet av seg etter herjingene.

- Vi kjenner til en familie der faren døde i stormen, og sønnen tok livet av seg i forbindelse med hans begravelse, sier hun.

Det finnes flere eksempler på lignende, tragiske skjebner.

Noen orket ikke mer fordi de hadde tapt livsgrunnlaget.

Andre ga opp etter å ha mistet elskede familiemedlemmer.

- Hvor mange det dreier seg om, vet vi ikke, sier Anders Danielsson i Lantbrukarnas Riksförbund.

- Men utvilsomt tok en del jordbrukere livet sitt i fortvilelse over hva de hadde mistet, sier han.

I dagene etter stormen åpnet LRK både støttegrupper og en døgnåpen krisetelefon, der berørte kunne få hjelp.

- De legene, sykepleierne og psykologene som jobbet med krisetelefonen, fikk mange svært vanskelige samtaler. Visse var helt klart suicidale. En syke-

RISIKO-YRKE: Andreas hjelper til med å rydde skogen. Totalt har 10 skogsarbeidere omkommet i opprydningen.

pleier sa: «Flere har stått med telefonen i den ene hånden og børsa i den andre», sier Danielsson.

Overalt lå det tømmer. Meter på meter. Kilometer på kilometer.

For mange var livsverket borte.

De som deltok i opprydningen hadde et av Sveriges desidert farligste yrker.

I gjennomsnitt har nesten en arbeider blitt skadet hver eneste dag fram til i høst.

Totalt har så mange som 10 skogsarbeidere, mange av dem utlendinger som kom til Sverige for å tjene gode penger, omkommet i opprydningsarbeidet.

Lagrene av stormfelt tømmer er enorme. I Byholma er landingsbanen på flyplassen blitt fylt opp.

2,4 kilometer med tømmer. 15 meter høyt. Det er verdens største tømmerlager.

I sommer var det en av Sveriges best besøkte turistattraksjoner.

- Folk var overalt. Opp mot 2000 pr. dag. Selv i øsende regn på lørdagskveldene var det kanskje 70-80 stykker som sto

TIDEN OG VEIEN: Ann Karlsson og barna bruker 20 minutter fra huset og ut til hovedveien, dersom de går til fots. I dagene etter stormen 8. og 9. januar ifjor lå tømmeret så tett at den samme strekningen tok to til tre timer.

” Vi kjenner til en familie der faren døde i stormen, og sønnen tok livet av seg i forbindelse med hans begravelse.

Ann Karlsson

og så på mens vi lastet over fra lastebilene.

De hadde med seg kaffe, kaker og campingbord, sier kranfører Stig Andersson i Göransson's Åkeri.

Lageret har i dag en enorm verdi.

– Jeg vil anslå at det ligger tømmer for over en milliard kroner her, sier nødhjelpsarbeider Mats Ingemarsson.

Og da snakker han bare om dette ene lageret.

Rundt omkring i traktene finnes flere andre lagre av enorm størrelse. Og det blir nok liggende en god stund. Markedet ble overmettet da trærne blåste ned som fyrstikker.

– Men det tåler å ligge her i flere år, så lenge det blir vannet skikkelig, sier Ingemarsson.

Store sagbruk har kjøpt opp tømmeret. Det som ligger på

flyplassen i Byholma eies av selskapet Vida AB.

Skogeierne får – og har fått – betalt for tømmeret de selger. Pengene deles ut litt over tid, på grunn av de store verdiene det er snakk om.

Og prisen blir ikke så veldig mye lavere enn normal markedspris for tømmer.

– Men skogene er ødelagt. Det er der den store smellen ligger, sier Mats Ingemarsson.

Han ble selv rammet temmelig kraftig som skogeier.

Vinterstormen har trukket arbeidskraft fra både inn- og utland til de rammede områdene. Folk er blitt pendlere mens de rydder opp – og kjører bort skog.

En av dem er Andreas Bengtsson. Han kommer fra Östergötland litt lenger nord-øst i landet. Etter å ha holdt på

med opprydningsarbeid hjemme i syv måneder dro han til Småland.

– Jeg har jobb fram til april, sier han bak spakene på den gigantiske skogsmaskinen til rundt fire millioner svenske kroner.

Arbeidsdagene er 12-13-timer lange. Han rydder mye skog på en dag. Å felle, kviste og kappe store trær går på sekunder.

Livet som skogsarbeider er enklere enn før.

Men stormene er ikke blitt lettere å ha med å gjøre.

JACOB LUND og JAN JOHANNESSEN (foto) i SVERIGE

HEST ER BEST: Ann Karlsson var gravid med Valter da stormen raste. – Heldigvis holdt hestene seg rolige da det sto på som verst, sier hun.

I TYKT OG TYNT: Tømmeret lå tett rundt gården etter stormen. Miria Karlsson og familien klarte likevel å flytte hestene til et sted med tilgang på fôr.

Nanny-hjelpen

Erik
Englands nye norske viking, fryktet av lokale barn. Daddys store rugbyhåp.

Frøya
Wick Courts lille, store «madam» — med englekroller. Eriks storesøster og sparringpartner.

Hilda
Mors lille engel. Liker å gnafse neser.

Howard
Far til fem, Trudes avshingst og store kjærlighet.

Therese
Min høyre hånd og den som holder meg ryddig. Alle med små barn skulle hatt en Therese.

Dudley
Fortsatt huskjer og matvrak.

Jeg har lovet meg selv og familien å ta kontroll over barn og dyr i 2006. Som mange andre mødre i dyrikeret, trenger jeg all hjelp jeg kan få. Unntatt kanskje fra Howard . . .

Nytt år, nye forsetter. I forrige uke lovet jeg meg selv og resten av familien følgende:

1. Jeg må være mer tålmodig med barna og innføre konsekvent disiplin. Resultatet blir full kontroll over mine tre småtroll. Alle gjør som jeg sier, hyler ikke, kaster ikke leker rundt omkring, og blir selvsagt englebarn. (Ha!)
2. Alfred og Martin må lydighetstrenes og kastres.
3. Dudley og jeg må komme i bedre form.
4. Stanleys sinnslidelse (ballbesettelse) skal kureres.

Resultatet: Jeg blir SUPERMAMA med full kontroll. Det er planen. Eller det VAR planen.

Mine to engler fra Norge, Elin kusine og Tessa praktikant, har vært borte i nesten ni og en kvart dag (ikke det at jeg teller dager, altså), noe som betyr at jeg har hatt mine tre små barn, Frøya (3 1/2), Erik (2 1/2) og Hilda (ni måneder) alene. Vel, ikke helt; Howard er her også. Men, som mange andre menn, hans form for barnepass er å dra fram

Lego-boksen, sette på sporten og åpne avisen.

Etter at jeg fant Erik i gangen med en klorflaske i hånden og en fin, stor tusj-penn som han tegnet riktig nydelig med på den nymalte veggen, bestemte jeg meg for diskre å ta over.

Så hvordan og når begynte alle mine forsetter å rakne? Dagen etter nyttårsaften, faktisk. Jeg tenkte jeg skulle ha med meg alle tre på spasertur. Været var nydelig, og barna var snille og greie. Alfred og Stanley hoppet glade og fornøyde rundt omkring, og jeg følte at nyåret hadde begynt akkurat slik jeg ville:

BARNEPASS: Lekegrinden er et undervurdert hjelpemiddel for å holde barna unna farer. Erik og Frøya kan styre sin begeistring.

Foto: PRIVAT

Full kontroll. Jeg struttet glad og fornøyd bortover veien, og håpet virkelig at noen så hvor fantastisk jeg var: Tre små barn, to hunder og ingen skriking og kjefting. Men så begynte det.

Naboen vår, som jeg bare har møtt en gang, kom spankuleren- de smilende mot oss og vinket. Men min stakkars nabo fikk seg den mest uvennlige hilsen jeg noen gang har sett. Stanley bjefet og bjefet mens han smånappet i buksebeinet hans, det var glatt og han begynte å miste balansen. Armene fektet vilt i været, og dette syntes Alfred valp var moro, så han hoppet opp og slikket naboen i fjeset. Bang, der lå han med Alfred pesende oppå seg med to poter på brystkassen, mens Stanley bjefet inn i øret hans.

Jeg krympet meg i skam, og mine ambisjoner om ikke å skrike og hyle på dyr eller unger forsvant som dugg for solen. Frøya, Erik og Hilda begynte å hyle, og jeg fikk slengt/rulet meg over porten for å dra vekk hundene. Stakkars mann. Så flaut. Naboen fikk stotret frem en invitasjon til et selskap samme kveld, før han rygget hjem til seg selv. Søren og Frøya og Erik hadde nå begynt å slåss om den gule lastebilen og halte og dro i den mens de hylte som to grisunger. Med adrenalinet på maks tok jeg lastebilen og kastet den over gjerdet. Den rullet ned i elven mens jeg hylte: «Kan dere ikke dele, så får ingen den. Dermed basta!» Begge ble musestille og så på meg med store, store øyne.

Nyttårsforsett nummer én brutt allerede. Alfred og Stanley har også problemer med å dele. Plutselig var det full slåsskamp, og ulla sto til værs. I desperasjon for å skille dem, fant jeg en ball til dem hver. Nok et nyttårsforsett brutt.

Mens jeg forsøkte å hindre Erik i å forsvinne ned mot elven på jakt etter lastebilen, så jeg en androm med fem unger, alle på rekke og rad.

Jeg lurer på om mammaer i naturen blir stresset? For det meste tror jeg de har litt mer kontroll enn mange menneskemammaer.

Andre mødre i naturen har ordnet seg bra når det gjelder barn.

Princess Beauty
Marsvinet lever som en greve.

Leif
Pappa – dyrenes nøkkel til kjøleskapet – og fedme.

Tordis
Mamma – en elegant dyrenes beskytter.

Molly, Martin og Marta
Molly: Kjælen og fandanivolds. Martin: Åls erkefiende og selverklært casanova. Marta: Fet, brekende og utrolig sta. Klatrer over gjerdet.

Stan
Mitt firbente barn. Ikke så dum som han ser ut.

Alf
Familiens andre nye baby, fryktinngytende vakthund og lokal gassprodusent.

IKKE AKKURAT BESTEVENNER: Martin vær måler gjerne krefter med Alfred bullmastiff. Men denne gangen var det min sønn Erik som fikk føle styrken i hornene.

Foto: PRIVAT

Løvinnene har «barnehager», hvor tanter og bestemødre passer på alle de små mens mor er ute og jakter. Krokodille-hunnen lar alle sine små sitte på ryggen, eller i munnen om det er farer, nesten som skorpionen, som har masse små barn på ryggen. Generelt i naturen gjelder følgende regel: Jo flere avkom en får, jo større er dødeligheten, og jo mer er det å forvente at avkommet må klare seg selv fra tidlig alder. Ett eksempel er skilpaddene, som legger masse egg, og så stikker de. Mødre som bare får 2-3, slike som meg/oss, passer på avkommet som hauker . . .

I et forsøk på å få dagen til å gå litt bedre, tenkte jeg det ville være koselig å ta med seg sauene på en liten tur rundt tomta. Så vi slapp ut Molly, Marta og Martin. Bad mistake. Jeg syntes med en gang Martin viste litt unaturlig interesse for barna og meg. Han kom galopperende imot oss med hevet hode og snuste intenst på oss. Akkurat idet jeg skjønnte hva som var i gjære, var det for sent. Martin løftet Erik opp i været på hornene, og Erik suste gjennom

lufta og landet heldigvis på en høyballe. Takk og pris for Eriks tøffhet. Han bare gliste og sa; «Again, Mum!»

Naboen må nå ikke bare TRO jeg er gal, han fikk konklusjonen i dag. Ikke bare så han meg kaste barnas lastebil i elven, men nå fikk han også se meg komme gående med en diger vær over skuldrene og med tre unger på slep, pluss to sauer som spratt rundt oss som kenguruer fordi jeg hadde tatt casanovaen deres.

Dagens moral er uten tvil:

1. Bruk bånd på hundene når du skal gå tur, bruk bånd på barna om de er veldig små og ikke helt under kontroll.
2. Skal du ha en stressfri hverdag uten slåssing mellom barn og hunder, ta vekk alt som heter baller, og kjøp to av de samme lekene.
3. Skal du kjøpe leker, kjøp noe som flyter. Frøyas lastebil sank som en stein.

Ukens babe Isbaderen Spotlight

Hei! Sender et bilde av vår utrolige skønne Jack Russell-terrier som heter Spotlight. Han er 5 1/2 år, er like leken, spretten og nysgjerrig som en liten valp, men med sin alders erfaring. Han elsker å høre på når vi tobente snakker sammen. Kanskje dukker ordet «tur» opp, og da er han ustoppelig. Han hopper gjerne i vannet, selv på vinteren. Alltid godt med litt trim i vann. Ellers er Spotlight en dyktig aktivtør for våre syv barnebarn, som er i alderen fra fem måneder til ni år.

Grethe og Nils Islann, Horten

Nok en liten Jack Russell med stor personlighet. Ikke nok med det, han er isbader også!

Trude

SEND DINE DYREBILDER

og noen linjer om hva som gjør din følgesvenn spesiell
trude.mostue@vg.no

Ja, en toppmodell koster.

Men mindre enn
mange tror.

303.800.-*

CO2 utslipp 151-254 g/km. Drivstofforbruk (kombinert kjøring) 0,61-1,04 l/mil *Gjelder 4-dørs sedan inkludert frakt og levering i Oslo. Stasjonsvogn kr 9.900 i tillegg

Nye Ford Mondeo Titanium 115 hk diesel, pris fra 303.800,-.*

Gjør et priskupp på Ford Mondeo! Nå er det spesialtilbud på toppmodellen Titanium, med en utrolig fleksibel og økonomisk 115 hk dieselmotor, ESP, alufelger, radio/CD, aut. klimaanlegg, cruise control, regnsensor, kjørecomputer, interiør med elegante Titanium-detaller, 6 kollisjonsputer m.m. - som standard. Ford Mondeo har fått toppscore for sikkerhet, og roses i tillegg for gjennomprøvd kvalitet, meget god plass og kjøreegenskaper langt utenom det vanlige. Knapt noen i klassen gir deg så mye utstyr og kvalitet for pengene - besøk Fordforhandleren eller gå inn på www.ford.no

Nye Ford**Mondeo** Titanium

A better way to arrive

Fra bygda midt imellom har Raymond Kvisvik gjort det umulige mulig: Selv sarpinger drister seg nå til å heie på Fredrikstad.

OVERBLIKK: På toppen av Greåker fort har Raymond Kvisvik Greåker sentrum for sine føtter. Her i fortets mange hulrom har 31-åringen lekt mye «kyss, klapp og klem».

Magikeren fra Greåker

GREÅKER (VG) – Det er noe rart med Greåker, forsikrer Raymond Kvisvik (31).

Rart på en positiv måte, altså. Rappkjeften fra Østfold må avbrytes med makt når han lekser opp alt det vakre han har å si om hjembygda:

– Jeg har skrytt av Greåker hele livet, og det kommer jeg til å fortsette med til jeg dør, sier han smilende.

Eller «dævvær», som det heter i Østfold.

Fredrikstad Fotballklubbs beryktede venstrekant er magikeren som gjorde det umulige mulig:

Langt inne i Sarp finnes det nå våg-

halser som drister seg til det skritt å holde med Fredrikstad.

Siden Greåker ligger i historiske Sarpsborg kommune, har det alltid vært galt å heie på den yngre erkefiendebyen litt lenger ned i Glomma.

Men Raymond har greid å sveise østfoldingene litt mer sammen. Fordi han er den han er – og fordi han kommer fra der han kommer fra:

– Greåker ligger jo midt imellom. Vi føler tilhørighet til begge byene, sier han.

På Opstadfjellet ligger verneverdige Greåker fort og ruver i landskapet. Raymond husker godt at han lekte mye «kyss, klapp og klem» i dette forsvarsverket da han var mindre.

– Det ble mest klapp, sier han.

Selv om Raymond nå flytter til Saltnes i Råde, holder han båndene til bygd. Blant annet ved å gå tilbake til innebandylaget Greåker Bulldogs, Norges mestvinnende herrelag – som han attpåtil scorer mål for når det passer seg slik.

– Det er noe spesielt med idrettsmiljøet her. Samholdet og viljen til å lykkes har gitt meg veldig mye, sier han.

Det var som Brann-gladgutt at Kvisvik for alvor ble fotballyndling i Norge.

Da begynte også den massive Greåker-markedsføringen, som er uten forbehold.

– Det er jo flott her, da. Selv om det er dødt.

Mitt hjemsted

PAPIR'N: Terje Vestby sjekker bakepapirrullen ved den tradisjonsrike papirfabrikken Nordic Paper, som på det meste hadde 800 ansatte.

HAVNA: Greåker baatforening har eget klubbhus. Der henger Tormod Berggren og Jahn Olsen mye.

TOMT: Frisørsalongen holder ut, men i hovedgata for øvrig er det stille.

PÅ FIOLIN: Sigrid Solheim (5) og Andrine Vatvedt Nygaard (5) fra musikkbarnehagen DoReMi spiller fiolin til barnehagens juleplate. Her med styrerassistert Fredrik Bjørge Hansen på gitar.

PØLSE M/BRØD: Brødrene

Bygda der alle

GREÅKER (VG) I gamle dager sloss Greåkers papirfabrikk med søsterfabrikken i Moss om å lukte verst.

I år er det 100 år siden duften av det store industrieventyret begynte å sive fra den nystartede fabrikk. På det meste hadde den 800 ansatte – og holdt bygda i gang, der den tronet i enden av sentrumsgaten.

I dag er bare rundt 100 arbeidere igjen på Nordic Paper, som produserer bakepapir og fettett emballasjepapir.

Øg lukten av Greåker er for lengst forsvunnet.

Skulle du komme til å blunke når du kjører gjennom Greåker, kan det hende det er for sent.

«Grei åker» betyr det norrøne steds-

navnet på tettstedet Greåker, som brukes som skjellsord i flere tegneserier.

Men det er det ingen grunn til, skal vi tro Sarpsborg-ordfører Jan Olaf Engsmyr (Ap), som selv er Greåkerboer og bygdepatriot:

– Alle kjenner hverandre, og folk har en tendens til å bosette seg her igjen når de får barn.

Slik lever Greåker videre i beste velgående, forsikrer han.

Bygda ligger fjellstøtt langs riksvei 109, der elvene Glomma og Visterflo møtes, strategisk plassert mellom bykjernene i Fredrikstad og Sarpsborg.

Kontraststedet har alt fra idylliske elvebredder ved sentrum til stygge drabantbyblokker i Greåkerdalen.

Men det er ingen hemmelighet at det sjarmerende lille tettstedet sørvest for Sarpsborg beskyldes for å ha sovet de siste tiårene.

VE DESIGN

Før var det travelt handelssted og knutepunkt i tidligere Tune kommune.

I dag har de fleste gitt opp å drive næringsvirksomhet her.

Men noen har likevel tatt sjansen – og har lyktes stort med det. Lise Holman startet den engelskspråklige musikkbarnehagen DoReMi i bygda.

– Jeg ville ikke at sønnen min skulle gå i en barnehage som bare var en oppbevaringsplass. Da startet jeg min egen barne-

Ahmed og Ali Dinarzhai på Nellys gatekjøkken, som er Greåkers mest populære spisested.

TIPPEBUA: Tippe- og spilleinstitusjonen Corner på Greåker har fostret mange tippemillionærer. Stig Kristiansen spiller på hest. I forgrunnen er hendene til en av Norges mest kjente ishockeyspillere.

TRERØR: Den tradisjonsrike trerørsfabrikken Tubus ble lagt ned i fjor, etter å ha laget trerør siden 1928, men Fred Holman og Roger Hansen har videreført fabrikken under navnet HH Tretjenester.

kjenner alle

hage, der vi stimulerer barnas evner til musikk og språk, sier musikeren.

Flere ganger i året har barna offentlige konserter.

Og akkurat nå ljomer julegleden helt ut på gaten.

Innenfor spiller barna inn årets juleplate, der julesanger som «Silent Night» selvfølgelig er med – på klingende Greåker-engelsk.

Kledelig plassert i et kjøpesenter, som også huser pizzautsalg og videoutleie, ligger også en annen institusjon som fortsatt setter Greåker på kartet.

For det som skjer på Greåker, det skjer på Olavs Pub. Her har ildsjel Erik Gjerløw skapt et folkets møtested som på godt og vondt holder bygda samlet.

– Det er mange stamgjester her. Og mange kjendiser som stikker innom. Det sørges blant annet Raymond (Kvisvik, red.

anm.) for. Han har med seg mye fint-folk, ler Morten Hansen.

På den ene pubveggen henger et pyntet rådyrhode. Det er jul på Greåker. Under de årlige Olavsdagene trekker dansemagneter som Torgeir & Kjendisene, Jahn Teigen og Henning Kvitnes fulle hus i Østfold-bygda, samtidig som tivoli og hoppetårn gjør susen på plassen utenfor.

– Og så Olavs-mesterskapet i karaoke, da. Dere må skrive om det, påpeker Morten Hansen.

Knappt noen utesteder i Østfold kan ha like mye folk som Olavs på karaokekveldene på torsdager.

Har du tid til overs, kan du jo også driste deg til å prøve noen av spesialitetene fra Olavs pizzaekspres: «Svensken», «Vikingen» eller kanskje «Nøff Nøff».

Av TROND VIKEN og THOMAS ANDREASSEN (foto)

Visste du at . . .

- I 2001 var det 13 husholdninger med fem eller flere personer på Greåker.
- Tindlund ungdomsskole på Greåker hadde 140 gutter og 154 jenter i skoleåret 2004–2005.
- Greåker og Greåkerdalen grunnkrets hadde til sammen 936 innbyggere i fjor, og at det var like mange som bodde der fem år tidligere.
- Greåker innebandyklubb er en av de eldste innebandyklubbene i Norge. Greåker Bulldogs er Norges mestvinnende herrelag, som aldri er blitt dårligere enn nummer tre i serie eller NM-sluttspill.
- Greåker er sete for Fylkestyngdekantoret i Østfold.
- Greåker fort ble etablert før unionsoppløsningen som en del av et større forsvarssystem av sperrefort og forberedte stillinger langs grensen i forbindelse med løsrivelsen fra unionen med Sverige.

Dag Løken
har vært våken
siden klokken
fem i morges.
Lenger maktet
han ikke å sove.
Hundene skal
på utstilling.

**Jakten på
den store**

sløvt

Matmor på heltid

IKKE BARE TIL UTSTILLING: Hunderommet hjemme hos Turid Berg er rom. – Det er et ordtak som sier at du kan si hva du vil om ungene mine, men utmerkelse.

BERG I ØSTFOLD (VG) Å ha flere internasjonale championer i huset krever sitt.

22 poter strekker seg over kanten på inngjerdingen. Klokken er ni om morgenen, og 11 elleville pomeranianer vet det er mat- og stelletid.

– Hvordan har mammas små bebiser det? Åh, så fiinne vover! sier matmor Turid Berg (49).

Bebissene bjeffer ivrig og hest.

Sultne snuter slikker grådig

i seg tørrfôret med leverpostei. Så bærer det ut i hagen. Turid kan begynne på dagens første rengjøring av burene.

– Døtrene mine sier jeg bryr meg mer om bikkjene enn om barnebarnet mitt, Thelma, men jeg vet ikke om det stemmer.

Turid ler:

– Thelma er forresten oppkalt etter en av hundene mine, sier hun.

Å være hundeeier er krevende. Stiller du ut hunder i verdensklasse, blir det en heltidsjobb.

– Jeg har ikke tid til å gå på

TAR AV: – Jeg tror jeg må ta dem inn så de ikke blåser bort! sier Turid Berg. Det var storm i kastene da vi besøkte henne hjemme i Østfold, og to og et halvt kilo hund lar seg lett bære av vinden.

IKKE FULLT SÅ TØFF: To dager før opptreden i Vikingskipet må «Snoopy» til pers i egen badestamp. Pelsen sjamponeres og tørkes med foner. – Image is everything, sier husfar Dag.

HYRDESTUND: «Snoopy» peser fornøyd etter å ha fullendt kurtisen til svenske «Iris» i løpet av et drøyt minutt. Etter paringen henger de sammen i nærmere ti minutter. «Iris» er nå i lykkelige omstendigheter.

KJÆRLIGHETSROMMET: Etter paringen bæres «Iris» og «Snoopy» opp på et eget rom og legges i den rosa barnesengen. – De liker å slappe av litt etterpå, akkurat som mennesker, sier Turid. En pomeranianvalp koster mellom 15 000 og 20 000 kroner.

spesialinnredet for å bebos av elleve voksne pomeranianer. Valper og tisper med løpetid har egne du gir f... i å snakke dritt om bikkjene mine, sier Turid. På veggene henger noen av de fribentes

jobben i dagene før en utstilling, innrømmer Turid.

Det er seks dager til den internasjonale utstillingen «Norsk Vinner 2005» i Vikingskipet på Hamar.

Turid og kollega Dag Løken skal stille ut «Snoopy», som har vunnet flere internasjonale titler. Målet denne gangen er å nå helt til topps.

– Det er anstrengende å føle jaget etter å måtte vinne hver gang. Du føler presset, og det er mye skadefryd blant andre utstillere: Det finnes folk som ønsker at vi ikke skal vinne, sier Turid.

– Blir du ikke lei dette hundelivet?

– Jo da, noen ganger. Men det blir ikke et ork, mer litt sånn... må jeg dette?!

Utstilling er dødsens alvor. 22 centimeter høye Snoopy er gredd, klippet og børstet etter alle kunstens regler – men ser ut til å nyte det.

På veggene henger fargerike sløyfer, diplomer og skinnende pokaler.

– Du må aldri gi opp! Du må ha tro på det du driver med, som i en hvilken som helst idrettsgren, sier Dag Løken.

BYGGES OPP UTEFRA: «Snoopy» (bak) blir gredd og sprayet etter alle kunstens regler før dommerne tar ham i øyesyn. – Jeg våknet klokken fem i og steller «Snoopy» helt til han går i ringen klokken 13. Turid er litt mer avslappet med stellet av «Lady».

Strigles for show

VIKINGSKIPET (VG) Med mekaniske strøk, som i en trance, grer han «Snoopy»s hale om og om igjen.

Svetten siler fra Dag Løkens panne.

Halen skal ligge over ryggen, «for å skape en illusjon av en sirkel».

Av og til pumper han sjampovann over pelsen hans, Den må ligge perfekt.

Klokken er halv ett, og snart er det endelig «Snoopy»s tur.

Siden klokken ni i morges har han stått på stellebordet. Dag våknet klokken fem, ute av stand

til å sove, med sommerfugler i magen.

– Så langt alt vel, kommenterer Dag.

4850 hundene skal stilles ut under samme tak.

Men det lukter ikke hund. Det lukter parfyme.

Mange av hundeeierne er like velfriserte som hundene.

«Snoopy» strutter av selvtillit. På vei inn i manesjen ligger halen plettfritt over ryggen hans.

Når dommeren ikke ser i retning «Snoopy», grer Dag pelsen enda et par ganger.

Én etter én må konkurrentene opp på dommerbordet. Ti minutter senere kåres «Snoopy» som vinner. Som belønning vanker det fersk kylling.

morges med sommerfugler i magen, sier Dag. Han har vært i Vikingskipet siden klokken ni

– Jeg er helt gjennomsvett! Gi meg litt vann, 'a, skråler Dag og tar en slurk av hundevannet.

Bevisst har han hverken spist eller drukket i dag – fordi han ikke har tid til å gå på toalettet.

– **Ser du?** Det er noen som ikke kommer bort og gratulerer, kommenterer Turid.

I løpet av ettermiddagen vinner «Snoopy» gang etter gang. Til slutt kommer han på tredjeplass av 37 deltagere i gruppekonsurransen.

– Selvfølgelig vil vi helst vinne alt. Men vi er veldig fornøyd, sier Turid.

Hun pakker sammen klappstolene, bur og bikkjer.

Klokken 17 triller de ut av Vikingskipet.

– Nå skal jeg hjem og lufte hunder, sier Dag.

Av ESPEN SJØLINGSTAD HOEN (foto) og ANNE C. WANGBERG

Visste du at . . .

- Det arrangeres om lag 530 ulike hundeutstillinger (innen lydighet og agility) årlig i Norge. På disse stevningene stilles det ut ca. 25 000 hunder.
- Det registreres ca. 27 000 nye hunder pr. år i Norge.
- Det finnes anslagsvis 400 000 hunder her i landet.
- Det finnes ca. 250 ulike hunderaser i Norge. Spennvidden er fra 2 kilo til ca. 100 kilo tunge hunder.
- Det ble registrert flest schæferhundvalper (1408 stk.) i 2004. Norsk elghund (grå) var nummer to, med 1038 registrerte valper i 2004.
- 23 000 er registrerte medlemmer i Norsk Kennel Klub.

KILDE: Norsk Kennel Klub

ALVORETS TIME: – Det er viktig at du har tro på det du driver med, både i motgang og medgang, sier Dag. Her blir «Snoopy» for første gang denne dagen bedømt av en dommer. I 2005 ble «Snoopy» kåret til Årets Spisshund.

EGEN LYKKESTOL: Først når «Snoopy» har klart seg gjennom de innledende rundene, tar Dag en pause. – Dette er min egen «lykkestol», som alltid er med på utstillinger, sier han.

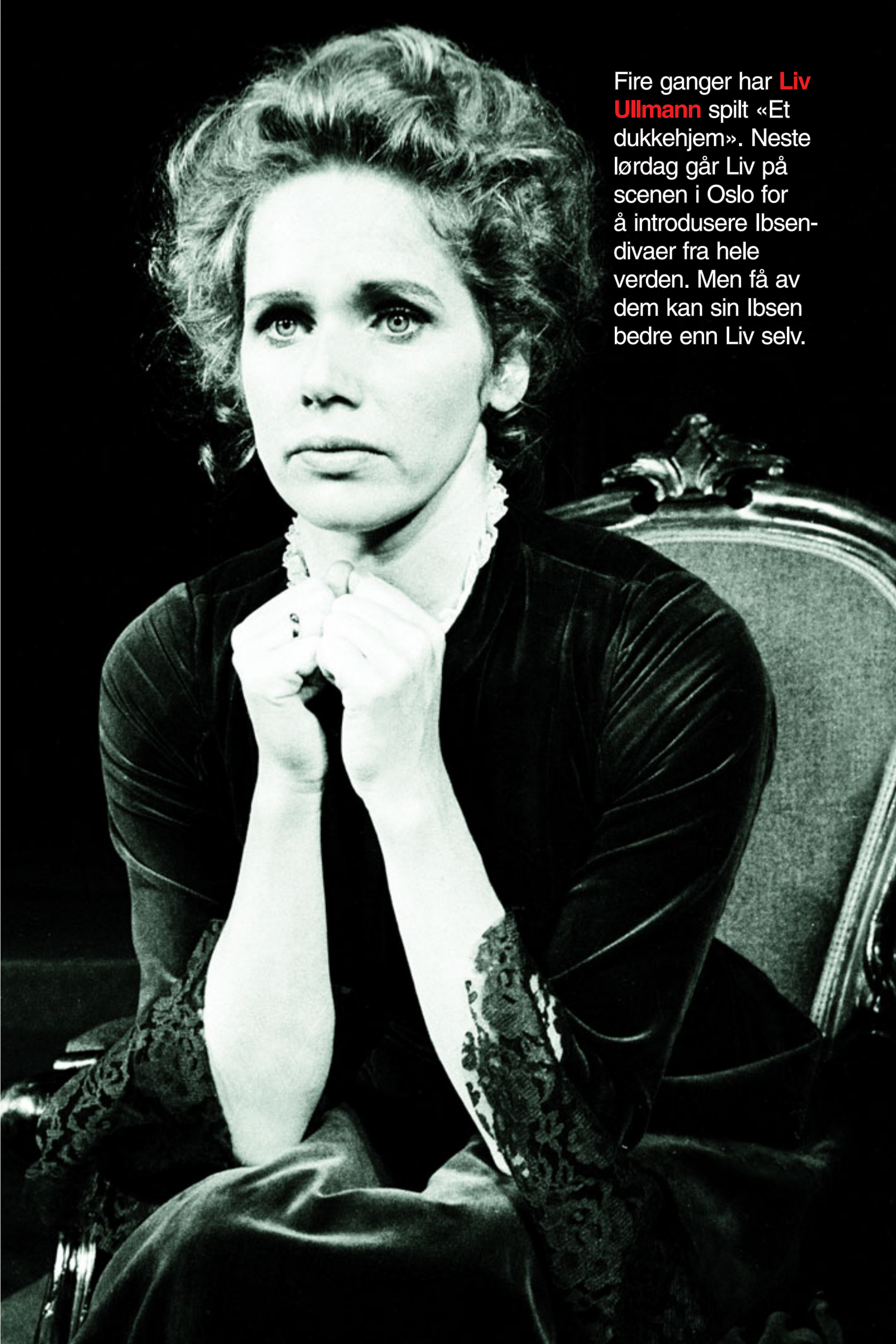
LITEN, MEN STOR: «Snoopy» ble best i sin rase og kvalifiserte seg til å delta i konkurransen om å bli best i gruppe 5. Han konkurrerer blant 37 andre raser, og ender til slutt opp som nummer tre. – Jeg er utrolig fornøyd! Dommeren fikk til slutt opp øynene for «Snoopy», sier Dag.

DET GLADE VANVIDD: 4850 hunder i alle størrelser og varianter i Vikingskipet gir både sirkus og alvor.

I fokus

Mitt liv
med
Nora

Fire ganger har **Liv Ullmann** spilt «Et dukkehjem». Neste lørdag går Liv på scenen i Oslo for å introdusere Ibsen-divaer fra hele verden. Men få av dem kan sin Ibsen bedre enn Liv selv.

Ibsens kvinne

New York møtte Liv Ullmanns Nora med stormende jubel. Torvald derimot ble pepet ut – helt til han vrikket foten og måtte gå med krykker.

Det var midt under Kvinneåret i 1975. For Broadways publikum var «Nora» en helt.

– Etter at Sam Waterstons «Torvald» vrikket foten dukket han opp med stokk. Da pep publikum litt mindre. Kvelden etter kom han på krykker, smiler Liv Ullmann i dag.

Hun fikk igjennom at den utpepne mannen skulle spille med krykker resten av perioden.

I en storstilt åpning av Ibsen-året i Oslo rådhus lørdag skal hun og Kåre Conradi introdusere et knippe andre store Ibsen-tolkere for publikum og TV-seere.

Mange av dem er nære venner som Ullmann har hjulpet til å få hit til Norge: Vanessa Redgrave, Glenda Jackson, Ghita Nørby, Bibi Andersson.

Men den største

Ibsen-kjenneren i selskapet er trolig Liv selv.

Få, om noen, har spilt så mange av Ibsens berømte kvinner som nettopp henne.

11 roller – fra en pur ung kongsdatter Margrete i «Kongsemnerne» som 19-åring til en sønderrevet fru Alving i «Gengangere» 23 år senere.

Liv Ullmanns Nora har forandret seg i takt med henne selv – i fire nære møter gjennom livet.

– Å få lov å være Nora mot Torvald Maurstad i 1971 var helt fantastisk. Den gangen trodde jeg at jeg visste alt om henne. Men det gjorde jeg ikke. Jeg visste alt om Nora når hun er noen-og-tyve år.

Da jeg senere spilte henne på Det Norske, visste jeg alt om Nora da hun var 30.

Og da jeg spilte henne på Broad-

way, visste jeg at der ble hun oppfattet helt annerledes.

Vi ble hyllet og bejublet og det virket som vi virkelig hadde «fått det til». Det betød ikke at det var en bedre Nora. Bare en annen Nora, sier hun.

Ullmann regner ikke lenger Nora som frigjort:

– Det er en forvirret kvinne som går ut den døren. Det er ikke noe frigjort i plutselig å forstå «livet», og deretter forlate tre barn og en like forvirret mann, sier Liv Ullmann.

– Du har sagt at «din» Torvald er ildfull?

– Ibsen har mange hemmeligheter. Men for en mann som Torvald Helmer, advokat og hovedansvarlig i en bank, er det å oppdage at hans kone har utgitt seg for en annen og undertegnet falsk helt forferdelig. Også han var bundet av sin tids konvensjoner.

I bakgrunnen spøker fortsatt det brutalt nedlagte filmprosjektet med Kate Winslet som Nora og Liv Ullmann som regissør.

Filmen skulle hatt premiere nettopp i Ibsenåret.

– Jeg ser ikke på «Et dukkehjem» som filmen jeg aldri fikk gjort. Jeg ser på den som filmen jeg engang skal gjøre. Siste tog er ikke gått! sier hun.

Roller hun ønsket seg mest, men aldri fikk, er Hedda Gabler. Henne skulle Ullmann gjerne grepet tak i.

Men *det* toget er gått.

– Så full av hemmeligheter! Mange mener hun er ond. Det gjør ikke jeg. Henne kunne jeg forsvare!

Det er med Ibsen som med Ingmar Bergman, mener hun:

– De skriver ikke om det som skjer nå, temaer som er fremme i tiden. Men tyve år senere – da skjer det! Hvordan kunne de vite det?

Ibsen hjelper oss å se oss selv, sier Ullmann.

Av ELLEN MARGRETHE SAND
Foto: THOMAS NILSSON og SCANPIX

Jeg ser ikke på «Et dukkehjem» som filmen jeg aldri fikk gjort.

Ullmanns Ibsen-roller

1959: Kong Håkon Håkonssons datter Margrete i «Kongsemnerne» på Rogaland Teater

1962: Solveig i «Peer Gynt», Det Norske Teatret.

1964: Dr. Wangels datter Bolette i «Fruen fra havet», Radioteatret NRK

1971: Nora i «Et dukkehjem», Radioteatret NRK.

1973: Agnes i «Brand», Det Norske Teatret.

1974: Nora i «Et dukkehjem», Det Norske Teatret.

1975: Nora i «A Doll's House» på Vivian Beaumont Theatre, Lincoln Centre (Broadway) i New York.

1978: Rebekka West i «Rosmersholm», Trøndelag Teater.

1979: Elida Wangel i «Fruen fra havet», Fjernsynsteatret, NRK.

1982: Fru Alving i «Ghosts» (Gengangere), Kennedy Centre i Washington, Brooks Atkinsons Theatre, Broadway New York, Chicago, Philadelphia og Los Angeles.

1983: Gina Ekdal i «Wild Duck» (Vildanden), australsk film.

Ullmann om

Solveig er også sterk

På Det Norske Teatret valgte regissør Tormod Skagestad å la Ullmanns Solveig fortsatt være ung da Peer Gynt vendte hjem til henne som gammel mann.

– Jeg var veldig skuffet! Ikke fikk jeg synge, ikke fikk jeg bli gammel eller blind eller grå. Bare være snill og vakker og kjedelig. Men Solveig står for sterke og store verdier. Tålmodighet, tro, tillit og tilgivelse.

Gina ønsker alt godt

Gina Ekdal i «Vildanden» går der på kjøkkenet, vil gjøre alle glade og håper at alt skal bli bra.

– Jeg spilte henne i en australsk film mot Jeremy Irons, vi hadde det veldig morsomt. Men videre bra ble det ikke. Vår Hedvig ble spilt av et barn med ballettdrømmer. Men dersom Hedvig skal spilles av et barn, må det barnet være et geni.

Ibsens kvinner

Drømmeren Elida Wangel

To ganger har Liv Ullmann spilt i «Fruen fra havet»: Husets datter Bolette i Radioteatret (1964) og hovedrollen Elida Wangel i Fjernsynsteatret (1979), i Per Bronkens regi.

– Elida er en kvinne som ikke greier å være tilfreds med det hun har – hun er drømmen om det man ikke kan få. Jeg opplevde henne nær. Jeg hadde selv begynt å vandre, det har jeg fortsatt med. Men i motsetning til Elida vet jeg hvor min rot er.

Gåtefulle Rebekka

– Vi gjestet Trøndelag Teater med «Rosmersholm» i 1978, det var i Jon Eikemos glanstid, og Bjørn Endreson hadde regien. Vi utforsket stykket nærmest som en debattroman og syntes jo vi hadde løsningene på alt. Men Rebekka er en gåte i en virkelig verden, et av de mest spennende stykker jeg har gjort. Kanskje det mest gåtefulle.

Fru Alving måtte velge

Ullmann hadde bidratt til ny oversettelse og følte seg nær stoffet da hun spilte «Gengangere» i Washington og senere på Broadway i New York. Kevin Spacey syntes det var ærefullt å spille mot henne. – Fru Alving er den som ikke våger å se realiteten i øynene, inntil hun ikke kommer utenom et fryktelig valg da hun forstår at sønnen er syk. I dag er det et tema vi diskuterer. «Hvem skal trekke ut proppen?» Det var det ikke den gang.

Håper å spille Mor Åse

«Peer Gynt»-spelregissør Svein Sturla Hungnes håpet på å få Ullmann som Mor Åse i Gålåspelets «Peer Gynt»s gjesteoppsetning under åpen himmel i Central Park til høsten. – Dessverre kunne hun ikke, høsten var besatt. Men jeg håper og tror på nye muligheter, sier han til VG. Det gjør Liv Ullmann også.

Får aldri spilt Hedda

– Jeg er ikke selv noen Hedda, jeg er allfor redd for å såre, en slik som tilgir på en femøre. Men jeg har sett «Hedda'er» rundt meg. Kvinner med større fangeevne, større visjon og styrke, som – bunnløst såret – slår hardt tilbake.

HEDDAS HEMMELIGHET: Liv Ullmann har spilt mange av Ibsens kvinnelige karakterer. Men Hedda Gabler har hun aldri tolket. Denne skulle hun gjerne grepet tak i: – Denne kunne jeg forsvare! sier Ullmann.

Den virkelige Nora

Laura Smith Petersen kjente Ibsen. Ibsen på sin side kjente til hvordan hun gjorde seg skyldig i vekselforfalskning.

Laura Smith Petersen – hun giftet seg senere og fikk etternavnet Kieler – hadde i 1869 fått utgitt romanen «Brands Døtre: et Livsbillede», en slags fortsettelse av Ibsens «Brand».

Året etter kom hun og Ibsen i kontakt med hverandre og ble venner. Hun besøkte Ibsen i Dresden i 1871 og fem år senere – sammen med sin mann, Victor Kieler – i München.

I 1876 pådro Victor Kieler seg tuberkulose og fikk råd fra lege om et opphold i Syden.

Laura Kieler tok, uten mannens vitende, opp lån for å finansiere dette, men fikk etter hvert så store problemer med kreditorene at hun gjorde seg skyldig i vekselforfalskning – som Nora – for å skaffe til veie penger.

Saken fikk en tragisk utgang.

Vekselforfalskningen ble oppdaget, mannen forlangte skilsmisse, Laura Kieler ble nektet samvær med sitt barn og ble på grunn av nervepåkjenningene for en periode lagt inn på sinnssykeasyl.

Alt dette hadde Ibsen kjennskap til mens han arbeidet med «Et dukkehjem».

Kilde: www.ibsen.net

FRI SOM LERKEFUGLEN: – Ibsens konflikter er like sterke i dag, mener Juni Dahr. Til våren skal hun spille en forkortet

Ibsens Nora hadde antagelig ikke hatt problemer med å føle seg hjemmekoselig fremmedgjort hos «Frustrerte fruer».

Der sliter også dagens middelklassekvinne med å bli sett som menneske bak fasaden, ikke minst fordi hun er så tynn at hun knapt kaster skygge i sitt eget dukkehjem.

I 1879 smelte Nora verdens mest smelte dør etter seg for første gang.

I Københavns Kongelige Teater ble et sjokkskadedt publi-

kum sittende på plassene sine etter teppefall, i tilfelle hun skulle komme tilbake.

Det gjorde hun ikke.

Stykket om en kvinne som forlot mann og barn for å finne seg sjæl, slo ned som en bombe i det viktorianske Europa og gjorde Henrik Ibsen kjent nærmest over natten. En avis kalte

Nora "dum, nykkefull, innbilsk, egoistisk og uelskelig."

Men mange anmeldere var mest sjokkert eller imponert, alt ettersom, over Ibsens form.

– Ibsen var den første modernist. Han fornyet egenhendig hele teatertradisjonen.

At han i tillegg kunne gjøre kvinner til mennesker, på den tiden og som mann er nesten et

Frustrert frue

under, sier litteraturprofessor Toril Moi.

Publikum elsket stykket, men i invitasjoner til sosiale sammenkomster i de høyere lag ble

versjon av «Et dukkehjem» i det nylig innredede dukkehjemmet på Norsk Folkemuseum.

det gjort oppmerksom på at det var forbudt å diskutere «den der Nora».

I Tyskland kom hun ikke engang ut døren.

Det ble sagt at det var skuespillerinnen Hedwig Niemann-Raabe som nektet å gå. I virkeligheten var det tyske teatersjefer som fryktet konsekvensene av å utsette publikum for noe så illevarslende. Ibsen gikk til slutt med på å skrive en happy ending, der Nora tvinges til å se barna en siste gang. Deretter synker hun sammen ved døren.

Versjonen, som Ibsen kalte en «barbarisk voldshandling imod stykket», ble ingen suksess.

I Berlin kom det til og med til åpne protestaksjoner, men ifølge Astrid Sæther, leder for Ibsen-senteret, syslet Ibsen selv med en slutt der Nora kom tilbake.

Ibsens kone, Suzannah Ibsen, skal ha protestert:

«Kommer hun tilbake, går jeg.»

Så Nora gikk og kom aldri mer tilbake, ikke i Ibsens regi i alle fall. Hvor hun gikk, sa han heller aldri noe om. Dette spørsmålet har siden sysselsatt både kvinner og menn i 127 år.

Etter som «Et dukkehjem» inntok teaterscenene kom nemlig «fortsettelsene». Forfatterne nærmest slo hverandre i hodet med dem, og Nora ble vekselvis

oppfordret til å gå ut i verden eller gå hjem og skamme seg.

I noen versjoner havner hun hos arbeiderklassen og får seg jobb på fabrikk.

Men like ofte kommer Torvalds lille ekorn og lerkefugl skadeskutt tilbake til redet.

Teaterviter Liv Ohnstad har skrevet hovedoppgave om noen av fortsettelsene.

– Flere, blant dem nobelprisvinner Elfriede Jelinek, var pessimistiske på Noras vegne og hennes muligheter til å klare seg utenfor dukkehjemmet, uten rettigheter i et totalt mannsdominert samfunn, sier hun.

I «Nora's Return to the Doll's House» av Edna Cheney fra

Divatreffet

Liv Ullmann har bidratt til at noen av verdens største kvinnelige stjerner kommer til Oslo for å være med på en storstilt forestilling i Oslo rådhus 14. januar.

Alle har spilt én eller flere av Henrik Ibsens kvinneroller:

Liv Ullmann (Norge)
Ghita Nørby (Danmark)
Vanessa Redgrave (Storbritannia)
Bibi Andersson (Sverige)
Isabelle Huppert (Frankrike)
Angela Winkler (Tyskland)
Glenda Jackson (Storbritannia)
Natalja M. Tenjakova (Russland)
Saoli Mitra (India)

Flere er invitert, men kommer ikke:

Judy Dench (Storbritannia)
Maggie Smith (Storbritannia)
Cate Blanchett (Australia)
Nicole Kidman (Australia)
Jane Fonda (USA)

Ghita Nørby.

Vanessa Redgrave.

Bibi Andersson.

Isabelle Huppert.

Angela Winkler.

1890 utdanner Nora seg til sykepleier, og under et utbrudd av kolera oppdager hun at Torvald er smittet.

Hun pleier ham og flytter deretter tilbake til deres felles hjem der det tidligere ekteparet lever som likemenn.

Nora disponerer til og med sine egne penger. Til tross for at det er Nora som må jobbe deltid (hørt'en før?), var dette temmelig radikalt for sin tid.

– Ibsen er fortsatt dynamitt. Konfliktene er like sterke i dag, sier Juni Dahr.

Hun skal spille en forkortet versjon i det nylig innredede dukkehjemmet på Norsk Folkemuseum til våren.

Dahr har turnert over hele

根据中挪两国文化交流协议中央实验话剧院赴沪公演

2001年1月17日-1月21日晚7:15戏剧沙龙(安福路288号)

易卜生名剧

玩偶之家

Henrik Ibsen's «A doll's house»

只演五场

世界经典话剧之作，全球百年盛演不衰

中挪两国空前合作，京沪两地世纪演出

我们告诉易卜生：
娜拉远嫁中国来

中央实验话剧院 演出

策划：赵有亮
监制：杨宗现
艺术顾问：安·古乐斯特
制作人：刘铁钢
导演：吴晓江
舞美设计：顾明

主演：李建华、李童生、赵小川、贾妮、张巨平、王雅青

verden med sitt eget stykke «Ibsen's Women» og får stadig respons på at Noras frihetslengsel er universell.

Hun har opplevd menn som har kommet bort til henne etter forstillinger og spurt hvorfor konene deres ikke har fortalt dem hva det vil si å være kvinne.

– Da vi spilte i Sør-Amerika, hang det en mann over balkongen og skrek: «Hvorfor forlater alle disse kvinnene oss?»

I India tørker Nora av seg sin bindi før hun går, et kastemerke som viser at hun er en gift kvinne.

– Da min mor spilte Nora i 1958, var det sjokkerende, sier Saoli Mitra (68) på telefon fra Calcutta.

Hun har selv både spilt og satt opp Ibsen og er en av «divaene» som er invitert hit til åpningen av Ibsen-året i neste uke.

– På den tiden var en bindi noe du bare tok av dersom du ble enke. Derfor ble denne handlingen dobbelt symbolsk, sier hun.

Ibsen og Nola, som kineserne sier, fikk stor betydning i Kina. Frigjorte kinesiske kvinner

på 1920-tallet ble kalt Nora'er.

– Vi her hjemme skjønner hvor kontroversiell Ibsen er. Over hele verden utfordrer han fortsatt ytringsfrihetens grenser, sier Agnete Haaland.

Hun spilte Nora i Beijing i 1998. Der ble stykkets handling bevisst lagt til tiden før Maos revolusjon for at ikke innholdet skulle oppleves som en kritikk av kommunistpartiet.

– Det var også interessant å oppleve publikumsreaksjonene: De eldre heiet på Torvald, mens de yngre heiet på Nora, med full trampeklapp, sier hun.

1935 ble døpt Nora-året i Kina. Da ble «Et dukkehjem»

vist samtidig i Shanghai og Beijing. Nora ble spilt av Jiang Qing. Hun giftet seg senere med Mao og ble til slutt hans beryktede enke.

I dag vil mange hevde at Nora smeller i for lengst åpne dører. At kvinner og menn er likestilte, i det minst på gården. Ibsen hevdet selv at han ikke var opptatt av kvinnesak, men av menneskesak.

– At Nora og Helters ekteskap er både eksistensielt og politisk relevant, kan man lese av på skilsmissestatistikken, sier Toril Moi, og legger til:

– Stykket ender med et krav om en radikal forvandling av kjærligheten. Hva slags kjær-

lighet trenger vi dersom et forhold består av to likestilte individer? Det problemet har vi fortsatt ikke løst.

I Stephan Kimmigs «Dukkehjem» fra 2002 går Nora. Men ikke lenger enn ut på balkongen for å røyke resig- nert. «Det er ikke oppbrudd og utvikling som til slutt dominerer, men snarere stillstand og paralysen», skriver Uwe Englert om oppsetningen.

Et teaterprosjekt i Bergen brukte for et par år siden «Et dukkehjem» i barneskolen. Barna fikk roller som «snakkende vegger» og fikk si hva de ville til Nora som var på vei ut døren.

«Bli, bli!» ropte de. «Gå tilbake! Tenk på barna dine! Ikke gå!» Noen få ropte: «Bare gå! Bare gå!»

Midt i rekka sto det en gutt som nærmest hvisket fram: «Han har forstått det nå!»

Kilder: Ibsen.net

Michael Meyer: Henrik Ibsen
Joan Templeton: Ibsen's Women
Ibsen-festivalen 2004
Dagbladet

Av TORILL EIDE NILSEN og STIAN LYSBERG SOLUM (foto)

Slik har Nora bergtatt verden

superdriker

foto: Ole Mørken

Alkoholisme er en sykdom som også rammer de som ikke drikker

Alkoholisme blir ofte sett på som et personlig problem som må løses på egenhånd. Dessverre er det få som klarer å overvinne alkoholen ved hjelp av egen viljestyrke. Hvis du kjenner noen som har et alkoholproblem, kan din hjelp være avgjørende. Hos oss får du råd av en fagperson som har opplevd det samme som deg. Gratis telefon hele døgnet: **62 55 05 60**
www.vangseter.no

Kampen om Ørkenene

2006 er FNs internasjonale år mot ørkenspredning. En norsk ekspert er kritisk til hele satsingen. Han tror at ørkenene kommer til å snu av seg selv.

«Stopp ørkenen» het barnetime- aksjonen for 17 år siden.

Over 20 000 norske barn samlet inn penger, tegnet og fulgte med på hvordan de kunne hjelpe til med å stoppe den store, røde fare på 80-tallet.

Men flere av småtrærne som ble plantet, var ikke tilpasset klimaet på stedet.

De visnet hen, akkurat som barnetimeaksjonen.

17 år senere FN har erklært 2006 som «Det internasjonale året mot ørken og ørkenspredning».

135 millioner mennesker står i fare for å tørke ut av sine hjem, ifølge FN. Ørkenspredning truer levebrødet til mer enn en milliard mennesker.

– Den siste tiden har mangel på nedbør ført til omfattende ødeleggelser av avlinger i Afrika, Mellom-Amerika og det sørøstlige Asia, sa Wulf Killman, leder for utvalget for klimaspørsmål i FNs matvare- og jordbruksorganisasjon FAO, til The Guardian for noen måneder siden.

– Hvis klimaendringene fortsetter som i dag, kan dette bli et «halvpermanent» problem, konkluderte han.

Ørkenspredning skjer på alle kontinenter unntatt Antarktis. Afrika og Asia er klart hardest rammet.

Men hvem har skylden?

– Mange mener det er menneskeskapt, men jeg mener det mer er et resultat av naturlige svingninger i klimaet, sier en av Norges fremste eksperter på området, Stein W. Bie.

Han jobbet tidligere som forskningssjef i FAO og engasjerte seg sterkt i debatten rundt ørkenspredning. Blant annet var han med på å forfatte FNs ørkenkonvensjon.

– Jeg var en av de få som mente at flere land i Afrika ville utnytte konvensjonen til å tvinge rike land til å gi utviklingshjelp med bakgrunn i feil argumentasjon, sier Bie.

Han mener ørkenspredningen man ser i dag, kommer til å snu og at det igjen vil bli god gjenvekst i de tørre områdene.

Bie sier det er viktig å hjelpe den fattige tørrlandsbefolkningen, men ikke gjennom å skremme folk til å tro at sanddyner sprer seg utover verden.

Han er ikke helt fremmed for at en drivhuseffekt kan ha en innvirkning – men sier at det ikke er

noen fakta på bordet som viser dette tydelig.

– Jeg frykter at FNs markering gir ørkenspredning en oppmerksomhet som ikke er basert på god vitenskap, sier han.

Pål Prestrud, direktør ved Senter for klimaforskning (CICERO), sier det er mange diskusjoner blant ekspertene om klimaendringers effekt på ørkenspredning, men at de fleste heller mot at det vil bli mer ørken totalt sett med dagens klimautsikter.

– I områder med mye nedbør fra før vil nedbøren øke, og tørre områder vil bli tørrere. Det er det generelle bildet. Men det er viktig å få med at det er store lokale variasjoner, sier Prestrud.

Han viser til FNs siste rapport om klimaendringer, fra 2001 – som konkluderer med akkurat dette.

En rapport om ørkenspredning fra FN-støttede «The Millennium Ecosystem Assessment» skriver at «ørkenspredning er en av de største miljøutfordringene i verden i dag».

Effektive tiltak mot ørkenspredning vil føre til en reduksjon av fattigdommen i verden, ifølge rapporten.

Det slås også fast at forebyggende tiltak fungerer langt bedre enn de ofte mislykkede forsøkene på å rehabilitere allerede ødelagte områder.

– Det har vært mange rare forslag og forsøk for å redusere ørkenspredning, sier Bente Herstad, leder ved Senter for utvikling og miljø på Universitetet i Oslo.

Hun nevner barnetimeaksjonen som et eksempel. Den satte i gang massive planteprosjekter i Afrika, hvor det ble plantet trær som overhodet ikke var tilpasset området.

– Da har det vært mye mer effektivt å gjerde inn områder for å unngå nedbeiting. Eller organisasjoner som «Green Belt Movement», som informerer og planter trær i områder som ennå ikke er for dårlige, sier hun.

Hun mener det er viktig å følge med på mulige klimaendringer, ettersom det kan være en årsak til økte problemer i tørrlandsområder.

– Selv om satellittbilder har vist at ørkenspredningen ikke foregikk slik man trodde tidlig på 90-tallet, må ikke det føre til at mulige problemer i fremtiden feies under teppet, sier Herstad.

Av JØRGEN JELSTAD
Foto: CAMERA PRESS

Forhold som påvirker ørkenspredningen:

Klimaendringer:

Ifølge FNs klimarapport vil de tørre områdene i dag bli enda tørrere.

Brenselsanking:

Planter dør grunnet overutnyttelse. For eksempel grunnet sanking til brensel. Dette fører til færre røtter som binder jorden og mindre skygge for solen. Jordbunnen blir løsere noe som fører til mer erosjon.

Erosjon:

Omfatter alle geologiske prosesser hvor materiale på jordoverflaten løsner, oppløses og forflyttes fra et sted til et annet ved rennende vann, havstrømmer, vind og isbreer. I områder der vegetasjonsdekket er fjernet av mennesker eller dyr, vil erosjonen få bedre tak. Det vil føre til mer ufruktbar jord.

Skogbrann:

Hyppe og kraftige skogbranner kan bidra til ørkenspredning.

Beite:

Husdyr beiter for lenge på et avgrenset område slik at gjenvæksten blir for dårlig.

Jordbruk:

For intensivt jordbruk gjør jordsmonnet løsere og øker erosjonsfaren. Den fine jorden som inneholder mest næringsstoffer, blåser bort. Dyrking av vekster som ikke er tilpasset tørrlandsjordbruk.

Befolkningsøkning fører ofte til ytterligere overutnyttelse av jorden. Det finnes allikevel flere eksempler på at befolkningen gjennom aktive tiltak har håndtert en sterk befolkningsøkning uten degradering av jordsmonnet, for eksempel Machakos i Kenya, Yatenga i Burkina Faso og Dogon-folket i Mali.

Vannmangel:

Grunnvann og overflatevann utnyttes over tålegrensen, blant annet til kunstig vanning, og fører til ytterligere erosjon og utarming av jorden.

Hva kan gjøres:

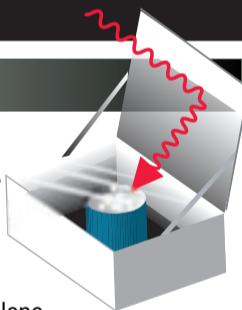
Beskytte vegetasjonen:

Hindre at vegetasjonen forsvinner og dermed redusere erosjonen.

Planting av busker og trær i områder som er utsatte. Gjeninnføre arter som er blitt borte, noe som kan føre til ny vekst i området. Treplanting i allerede utarmede områder har vist seg å ha liten effekt, derfor er det viktig å forebygge fremfor å reparere.

Solkoker:

I solrike områder kan «solkokere» konstruert av enkle materialer fungere som gode erstatere for brenselbasert matlaging.

Solstrålene reflekteres i solovns speilsystem og «fanges» i boksen ved hjelp av en glassplate.

Inngjerding:

Inngjerding av utarmede områder slik at man unngår at det blir brukt som beitemark.

Terrassebygging:

Terrassebygging kan hindre erosjon

Rotering av jordbruksland:

Flytte jordbruk og husdyr rundt slik at jorden i perioder får hvile.

Lagre vann:

Bedre håndtering av vannressursene: Lagre vann under regntiden. Bedre gjenbruk av vann som også vil hindre at alle næringsstoffene i jordsmonnet forsvinner med vannet.

VERDENS STØRSTE ØRKENOMRÅDER:

Menneskelig aktivitet har ført til at verdens ørkenområder vokser. Denne ørkenspredningen påvirker livene til 250 millioner mennesker verden over.

- Ekstremt tørr ørken
- Ørken
- Halvørken
- Tørre randområder
- Urbane områder

Eksempelet Sahel

I 1968 startet en tørkeperiode i området Sahel, i Afrika sør for Sahara, som førte til lange perioder med hungersnød, og over 200 000 mennesker døde.

Sahel blir ofte tatt fram som et eksempel på ørkenspredning og følgene det får. I enkelte områder spredte Sahara seg opp til 100 kilometer sørover i perioden 1950 til 1975.

Det har imidlertid vist seg at store deler av områdene som ble uproduktive som følge av tørken nå har grodd til igjen, og produktiviteten har kommet tilbake.

Satellittbilder har vist at spredningen av Sahara stort sett har vært et resultat av kortvarige klimaendringer.

Dette eksemplet er noe av årsaken til at noen forskere mener ørkenspredning er et naturlig fenomen som naturen ordner opp i selv.

Andre mener det er viktige menneskelige faktorer inne i bildet, som overutnyttelse av land til jordbruk og beitemark. Drivhuseffekten er også antatt å ha en effekt på ørkenspredning.

(Kilde: Rapporten «Desertification Synthesis» og AAAS Atlas of Population and Environment)

Nærmer seg Europa?

Ifølge «The Desert Watch Project», ledet av «European Space Agency», er 300 000 kvadratkilometer av den europeiske middelhavskysten truet av ørkenspredning.

Det tilsvarer et område på størrelse med Storbritannia, og området har over 16 millioner innbyggere.

Det er vanlig med tørkeperioder også i Europa, men forskere mener jordsmonnet nå har mindre motstandskraft til å tåle dette, og at dyrbar mark dermed kan dø.

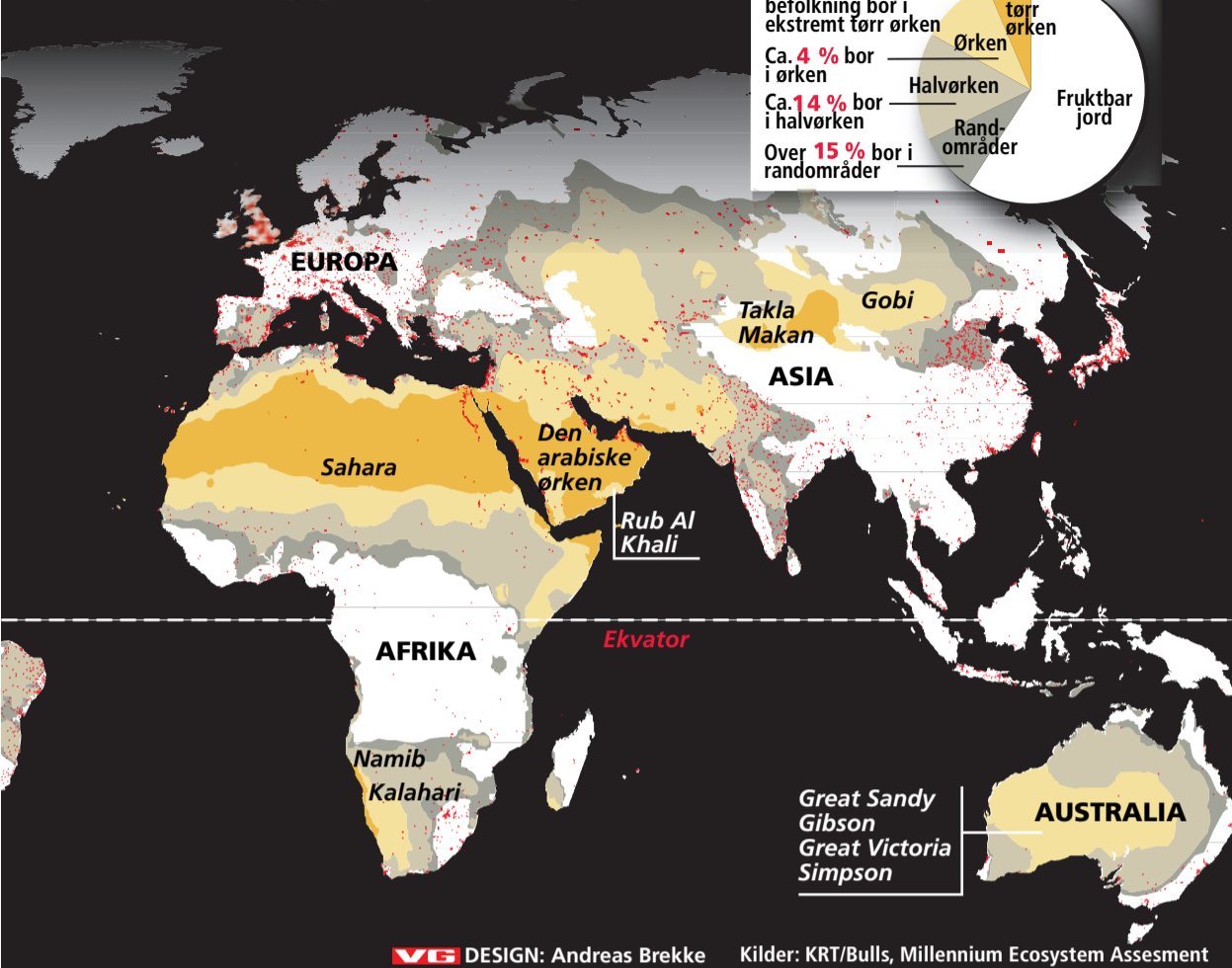
Gjennomsnittlig antall mål som blir offer for skog- og gressbranner, er blitt firedoblet siden 60-tallet i Portugal, Spania, Italia og Hellas.

(Kilde: Newsweek)

Visste du at . . .

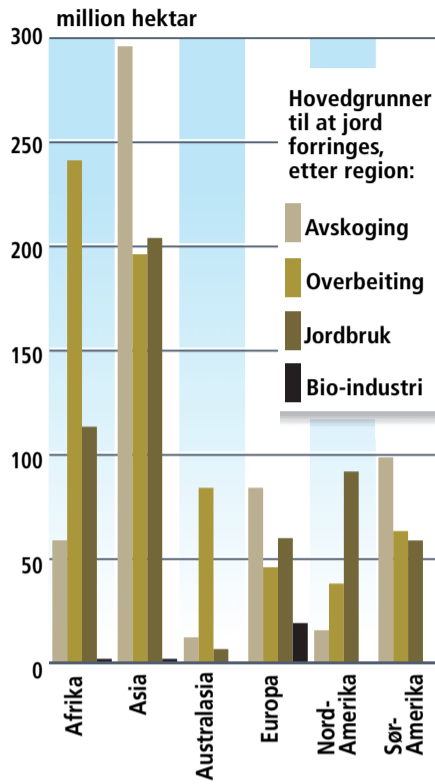
- Ørkenspredning betyr ikke at sanddyner sprer seg over verden, men innebærer at jordsmonn i allerede tørre områder blir dårligere, og at dyrenes naturlige gressganger forsvinner.
- FN definerer det som «degradering av jorden i tørrlandsområder som et resultat av forskjellige faktorer, som blant annet klimavariasjoner og menneskelig aktivitet».
- Ørkenspredning er ikke et problem som kun angår de fattige landene. For eksempel er Australia et av landene som er mest utsatt.
- 41 prosent av verdens landområder består av tørrlandsområder, og mer enn to milliarder mennesker bor i disse områdene.

AREAL OG BEFOLKNING:

ØRKENSPREDNINGENS ÅRSAKER:

Begrepet ørkenspredning omfatter ikke de eksisterende ørkenenes forflytning, men at områder med forringet jord og vegetasjon danner seg, utvider seg eller forverrer seg.

Over en tredjedel av jordens befolkning bor i ørkenområder.

Sukkerfri

Frisk!

For tennenes skyld.

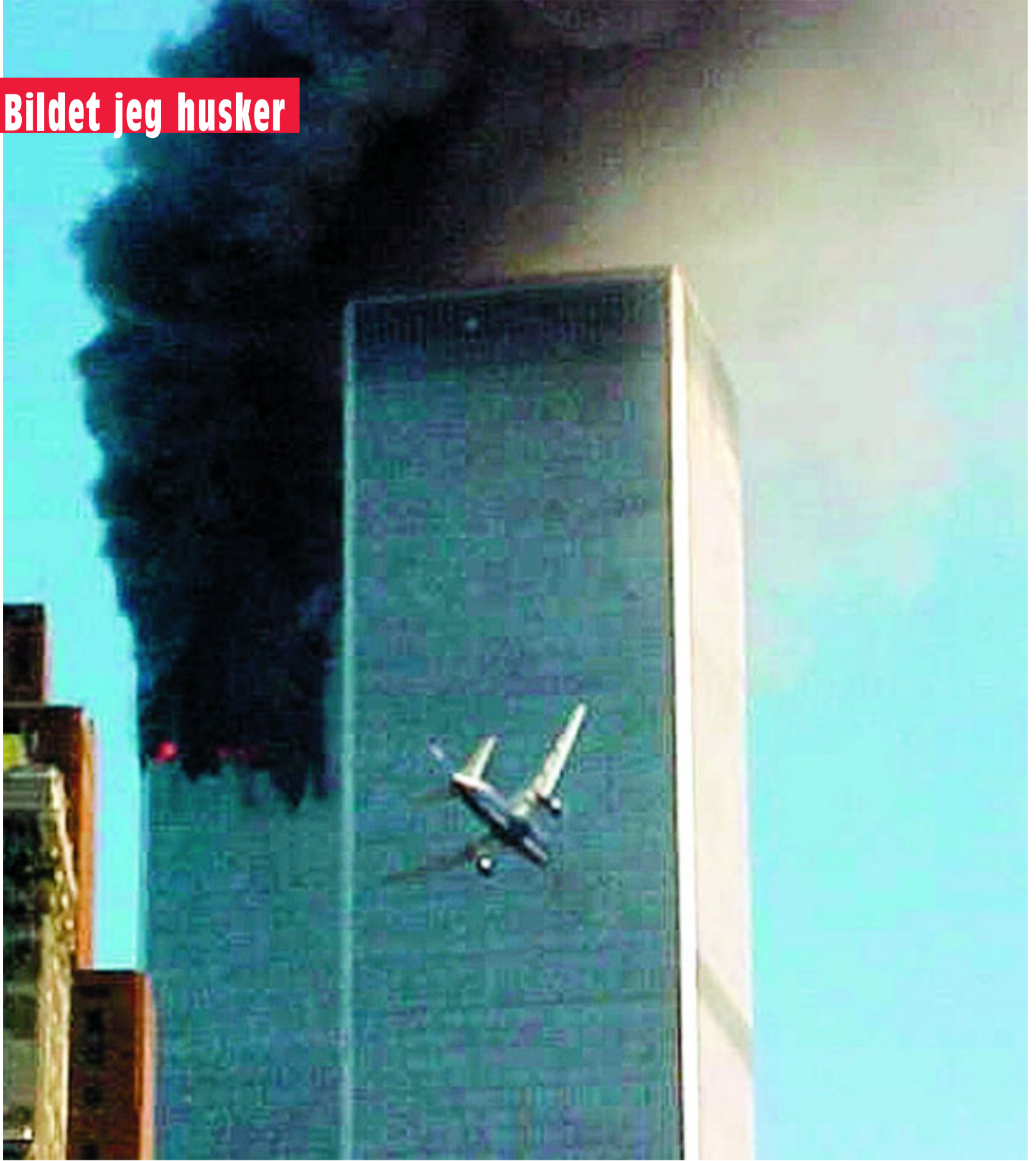

Foto: AP

Døden på direkten

TOM EGELAND,
forfatter og journalist:

Noen bilder får tiden til å stanse. For meg er dette et slikt bilde. Terroranslaget mot World Trade Center 11. september 2001 var en tragedie for ofrene og de pårørende. Samtidig var det en verdenshistorisk hendelse som vil bli husket om hundrevis av år. Islamistisk terrorisme – direkte-sendt til millioner av TV-seere – forandret den vestlige verden og gjorde terrorfrykt til vår hverdag.

Mange tanker farer gjennom hodet når jeg ser dette bildet: Hva tenkte de, de skrekkslagne flypassasjerene som hadde sekunder igjen å leve? Eller kontorarbeiderne som stirret ut av vinduet og oppdaget flyet som ubønnhørlig nærmet seg?

3000 døde. Et tall, bare. Men hver og en som mistet livet, opplevde nett-opp dette bildets øyeblikk på sin helt personlige måte.

Vann gir varme

Uhyre til havs

Rjukan-sol

Norge har Rjukan, i Østerrike har man den lille byen Rattenberg. Begge steder sliter med trange dalfører som gir lite sol.

Nå er østerrikerne lei av å leve i mørke fire måneder hver vinter. De har planer om et speilsystem til rundt 16 millioner kroner – som skal gi de 467 innbyggerne i Rattenberg de etterlengtede solstrålene.

Rolig far

Når menn får barn, blir de mindre aggressive og mer siviliserte, konkluderer amerikanske forskere etter å ha undersøkt 126 unge menn.

Ifølge forskerne er årsaken at nivået av det mannlige kjønnshormonet testosteron faller når de blir fedre.

Foto: REUTERS/
National Geographic/
Handout

En krokodille med hode og tenner som en dinosaur og hale som en fisk!

Det bisarre uhyret, nesten fire meter langt, levde for 135 millioner år siden i det som nå er Argentina. Forskerne regner med at dyret i millioner av år dominerte jordens hav. De har kalt det «Godzilla». Det var monstret som fikk Tyrannosaurus rex til å tenke seg om to ganger før det dyppet tærne i vannet.

En skalle og to underkjever av «Godzilla» ble funnet i Patagonia i Argentina. Siden har forskerne studert materialet i ni år.

ARVELIG BELASTET?

Den franske filosofen Jean-Jacques Rousseau led av forfølgelsesvanvidd. Foto: SCANPIX

Forfølgelsesgen funnet

Forskere har oppdaget et gen for forfølgelsesvanvidd. Ekspertene har lenge registrert at dette oppstår i bestemte familier, men at miljøet bidrar til

at sykdommen bryter ut. I tyske Mannheim har genetikerne Marcella Riettschel funnet risikogenet hos både schizofrene og manisk depressive.

Vanndamp tenker du kanskje ikke på som noen drivhusgass – men det mener sveitsiske forskere den er.

De snakker om en selvforsterkende drivhuseffekt ved at varmere overflatetemperatur gir mer fordampning. De mener at vanndampen kan forsterke klimaforandringen dramatisk. Ifølge forskerne skyldes 70 prosent av temperaturøkningen vanndamp.

Ole Kristian Strøm

er VGs journalist som svarer på dine spørsmål om populærvitenskap i VG Helg hver lørdag. ole.kristian.strom@vg.no

Foto: SCANPIX

Sukkerfri

Herlig!

For tennenes skyld.

EN PUST I BAKKEN:

Hanneli i snowboardjakke med ansiktstrykk (2299,-) fra 686, grovstrikket lue fra Dakine (300,-) og Smith briller (999,-), alt hos Seasport. Vattert Helly Hansen bukse (1999,-) og Burton hansker (499,-) hos Ladysport. Sims snowboard (4999,-), Drake bindinger (1999,-) og Vans støvler (2699,-) hos Seasport.

Tore i vattert jakke fra Helly Hansen (2499,-), skibukse fra Skibum (899,-), strikket skyggelue fra Bavac (249,-) og hansker med graffitimønster fra Burton (1100,-), alt hos Sportshuset. Sims snowboard (3999,-), bindinger fra F2 (1299,-) og Vans støvler (2699,-) hos Seasport.

Var vinter

Selv om teknikken sitter, skader det ikke å være godt utrustet i skibakken. Sukkersøte pasteller og tøffe trykk synes i snøen.

NORGE I RØDT, HVITT OG SORT:

Hanneli i dunparkas med hette fra Helly Hansen (2999,-) og skibukse med seler fra Skibum (799,-), hos Ladysport. Hjelm (i hånden) fra Kari Traa (799,-). Roxy Life lue (299,-), sebra-goggles (1190,-) og polvotter (599,-).

Tore i jakke fra Helly Hansen (2999,-) og skibukse med seler fra Bergans (2999,-), begge hos Sports-uset. Grå hettegenser fra Zoo York (799,-) hos Seasport og goggles fra Adidas (900,-). Strikkelue fra Helly Hansen (249,-) og Burton hansker (1100,-), begge hos Sportshuset.

SÅ FLISA FYKER:

Pledd i fleece (49,-), hos Sportshuset.

STJERNESTØVLER:

Vatterte støvler (2300,-), Adidas by Stella McCartney, hos Ladysport.

ROSA RAMME:

Goggles fra Smith (999,-), hos Seasport.

Brett anlagt

POP ART: Gotcha belte med tegneserie-trykk (399,-), hos Seasport.

Er du født med et brett på bena, eller sverger du til alpint? Looken blir stadig likere.

Hvilken «menighet» folk tilhører, er ikke lenger så lett å slå fast med ett blikk. På trendbarometeret er snowboardstilen desidert hottest, og en tydelig inspirasjonskilde for alpinistene. Brettstilen er inspirert av surfe- og skatekulturen, med hawaiirosen, nagler og kamo i alle tenkelige fargeskalaer. For jentene er idealet den perfekte balansegangen mellom søt og tøff, for guttene kan det nesten ikke bli tøft nok.

BELTEDYR: Snowboardbelte i imitert slangeskinn med nagler fra Gotcha Babes (299,-), hos Seasport.

Grafiske fototrykk, blomstermotiver eller ansikter kan utgjøre en kamuflasje-lignende mønstereffekt. Lyse pastellfarger er tidløst populært blant jentene, mens de kuleste gutta foretrekker mørkere farger, gjerne med kontrastfargede detaljer. Under jakken eller boblevesten har du hettegenser eller fleece.

Grovstrikkede luer i alpakkastil med øreklaffer og flettesnorer gir en gatesmart touch for begge kjønn. Beltene, som holder de baggy buksene oppe, kommer med nagler, i slangeskinnsimitasjon og ponniskinn.

Kjeledressen, som i fjor ble spådd en lysende fremtid for gutta, er vanskelig å oppdrive i vinter. Derimot har Roxy lansert en superfeminin heldress med retro belte og fuskepels for jentene under navnet Ivana T!

Og det er nok nettopp noe slikt datteren til kjendismilliardæren ville sette utfor bakken i: Litt 70-talls Bond-babe, litt russisk luksusgryn.

Kulere design og større mangfold har bidratt til at stadig flere bruker hjelm. Når proffe tøffinger som Daniel Franck og Kari Traa

designer egne hjelmer, er det ikke lenger flaut å tenke sikkerhet i bakken. Vi er også blitt mer nysgjerrige på nye utløp for skiinteressen.

– *Snøkiting vokser jevnlig; folk har lyst til å bruke fjellet mer, sier Simen Strandås, butikksjef på Seasport i Oslo, og forteller om stor etterspørsel etter teknisk avanserte skiklær.*

– Det går mye av tekniske merker som Whiteout, Sweet og Burton AK, spesielt jakker med Gore-Tex. Klærne skal ikke bare se kule ut, men virke også, sier Strandås. Andre merker henter inspirasjon fra designermote og hiphopmiljøet.

Husk likevel at samme hvor riktig utstyr du har og hvor cool du ser ut, er det kjørestilen som avgjør om du blir tatt seriøst.

HELSTØPT: Lyseblå kjeledress med fuskepels og belte fra Roxy Life (2799,-) og polvotter fra North Face (699,-), hos Sportshuset. Vans snowboardstøvler (2699,-), Sims snowboard (4999,-) og Drake bindinger (1999,-), alt hos Seasport.

Moter

RUSTIKK RAMP:

Dakine grovstrikket klaffelue med fletter (300,-), hos Seasport.

Visste du at . . .

- Designermerker som Chanel, Dior og Versace produserer sine egne, eksklusive skikolleksjoner? Prada samarbeider dessuten med fem skiskoler i Europa.
- BOA-systemet på snowboardstøvler er i ferd med å overta for lissene. De tynne stålviaerne kan strammes midt i bakken, uten at du må ta av hanskene først.
- Smith er blant dem som produserer skibriller (goggles) med speilglass som slipper inn 75 % av lyset. Brillene er spesielt godt egnet for kveldskjøring.
- En ny type snowboard med nye kantsystemer (Magne-Traction) gir bedre feste.
- Heli-skiing er det siste innen ekstrem vinter-sport. Fenomenet – der utøveren hopper fra helikopteret og rett ut i fjellsiden på Grønland

eller i Himalaya – er en kreativ utfordring for adrenalin-junkies og skrytepaver verden rundt.

BARSK I BUSKENE:

Tore i Skibum parkas med pelskrage (999,-) og hansker (79,-), begge hos Sportshuset. Sort hjelm med valgfritt kanvastrekk fra Daniel Franck (949,-), hos Sportshuset.

PÅ ETT BRETT:

Sims snowboard (4999,-) og Drake bindinger (1999,-), begge hos Seasport.

BRETTSPILL:

Snowboard fra F2 (3599,-), hos Seasport.

HELT VILT:
Leopardmønstret sportsbag fra Roxy Life (499,-).

IKKE MIST HODET!
Hjelm fra Kari Traa (799,-).

SELVLYSENDE IDE:

Strikkelue fra O'Neill (259,-) hos Sportshuset.

SER RØDT:
Metalliske goggles, Arctic One (299,-), hos Sportshuset.

KUL KAMUFLASJE:

Vans snowboardstøvler for de kuleste (2499,-), hos Seasport.

OFFPISTE: Hanneli i boblevest med hette fra Kari Traa (799,-). Peak Performance hettegenser (900,-) og fleecepolo innerst (500,-), hos Ladysport. Roxy Life fuskpelsørevarmere (299,-) og rutete skibukser med belte (1799,-). Skibum hansker (79,-), Ativa alpinski med bindinger (5499,-), hvite alpinstøvler fra GTS8 (2199,-) og staver (199,-), alt hos Sportshuset. Tore i boblevest fra Adidas (799,-) og vattert bukse fra Helly Hansen (1999,-). Hettegenser fra Zoo York (799,-) og lue fra Vans (299,-), begge hos Seasport. Alpinpakke med AC1 ski, bindinger og støvler (2999,-), staver (199,-) og Burton hansker (499,-), alt hos Sportshuset.

Foto: Espen Rasmussen
Tekst og styling: Anja Stang
Hår og sminke: Agnes Gulbrandsen/Mo Lounge
Modeller: Hanneli og Tore fra Team
Location: Tryvann Skisenter i Oslo

De uimotståelige

Du kjenner typen – Casanova og Don Juan. Er det forførelseskunst eller et psykologisk kompleks?

«For han er den store Casanova, danseløve, alle tiders Don Juan. Ja, han er den store Casanova, helt på topp i stil og sjarm.» Slik lød refrenget til den norske Melodi Grand Prix-sangen i 1977. Var det noe Anita Skorgan og andre kvinner visste, var det at menn med slike kallenavn betydde trøbbel. Den gang som nå. I februar kommer Lasse Hallstrøms filmatisering av Casanovas liv på norske kinoer.

«Troskap er for pyser,» sier Don Juan, i skuespillet som Molière skrev på midten av 1600-tallet. Tjeneren hans forsøker å snakke ham til fornuft, men Don Juan kan aldri slutte å la seg forføre av kvinners skjønnhet. Livet hans er et eneste langt og rastløst erobringstokt fra kvinne til kvinne.

Don Juan søker etter det gode liv med kjønnsorganet som kompassnål. Han kjeder seg til døde når forelskelsen stilner og piken er nedlagt. Don Juan tjener kun én herre: den evige forandring.

Kristin Spitznogle

er psykolog med seksualitet som spesialfelt. Hun skriver fast i VG Helg. Har du spørsmål? www.vg.no/spitznogle. Hun svarer bare via spalten, og du kan være anonym.

Det er skrevet en rekke verk med Don Juan-myten som motiv. Som oftest går det ham ille. Driftsmennesket Don Juan var en hån mot tidligere tiders religiøse verdier og samfunnsnormer. Med seksualiteten som eneste evangelium var han dømt til et liv i fortapelse.

«Sann kjærlighet er den kjærlighet som noen ganger oppstår etter sanselig nytelse. Hvis det skjer, er den udødelig. Den annen slags kjærlighet tørker uvegerlig inn, for den finnes alene i fantasien.» Slik beskriver Casanova det i sine memoarer; «Histoire de ma vie». Boken inneholder detaljerte skildringer av alle hans kvinnehistorier. Giovanni Casanova ble født i Venezia i 1723, og døde i 1798 på grunn av en forgiftning som skyldtes hyppige behandlinger mot kjønnssykdommer.

På den tiden var medikamentene av et litt annet kaliber enn i dag. Paradoksalt nok gjorde de ham på et tidspunkt også impotent.

Felles for Don Juan og Casanova var forførelseskunsten. En moderne kvinnebedårer ble i sin tid spurt om oppskriften på hans suksess blant

kvinner. «Interesse,» svarte han. «Jeg lar henne føle seg spesiell og begjært.» I tillegg avslørte den seksuelle strategien en rekke tekniske knep og beskrev de mest intime handlinger med den største distanse.

Forfatteren Peter Trachtenberg mener at en slik atferd dreier seg om en avhengighet på linje med alkoholisme og narkomani – hvor sex er rusmiddelet. I hans bok «Casanova-komplekset» beskriver han hvordan disse mennene bærer på en grunnleggende sult og en åndelig fattigdom.

De har et ubevisst syn på kvinner som ansiktsløse gjenstander som kun tjener til deres selvtillfredsstillelse.

For dem handler sex hverken om seksuell fornøyelse eller kjærlighet, men mer om et middel til å oppnå en følelse av å være hel. Noe de fleste Casanova'er mangler. De bruker derfor sex for å lindre et ubehag som ellers føles nesten invalidiserende.

Skal vi så tolke Casanova'er og Don Juan'er som elskere av kvinner eller egoister med kun egen lyst for øyet? Kanskje er ikke svaret entydig. Handlingsmønsteret vitner jo om både vitalitet og livsnytelse, på tross av konvensjonene. Betenkelig er det likevel at andre mennesker ofte må ta kostnaden for deres frihetsprosjekt. Når livsutfoldelse blir tvangspregget, handler det ikke lenger så mye om frihet heller.

Spør Kristin

Sex-skryt

Er det normalt at en godt voksen mann skryter av sine tidligere seksuelle erobringer til sin nye kjæreste? Han er ellers omtensksom og viser meg masse oppmerksomhet. Men det skjærer meg i hjertet å høre om tidligere utsvævende sex-liv. Jeg synes det er respektløst, når jeg til og med sier at jeg helst ikke vil høre om det.

(kvinne 37)

Jeg tror din venns prosjekt handler om å imponere deg. Kanskje ønsker han å fremstå som en spennende mann med masse erfaring, og slik gjøre seg interessant for sin nye kvinne. Men her skyter han over mål, og oppnår det helt motsatte. Historier om tidligere sex-partnere er

sjelden et effektivt afrodisiakum. Seksualitet er et sensitivt tema hvor man bør trå varsomt og være lydhør for hva den andre er komfortabel med, spesielt når man er i prosessen med å bli kjent med hverandre.

Du har gitt ham klar beskjed, og han bør nå kunne være litt mer galant. Kanskje du så kan forsikre ham om at opplevelsene dere deler, er spennende nok i massevis for deg?

behov, og ditt avslag som en manglende forståelse for hva som betyr noe for henne. Følgelig nekter hun å gi deg det du ønsker, nemlig sex. Men her dreier det seg ikke om jevnbyrdige ytelser. Det er aldri fornuftig å sette barn til verden når det ikke er et gjensidig ønske fra begge foreldre. Å bruke sex som pressmiddel i et forhold er ingen ny oppfinnelse, men det er svært uheldig for dere begge. Situasjonen er uholdbar, og dette må dere løse. Et forhold handler om å gi og ta, men et barn bør ikke være en kompromissløsning. Forklar henne hvorfor du ikke ønsker flere barn. Om hun kan forstå bakgrunnen for ditt ønske, kan det hjelpe henne til lettere å akseptere det og leve med det. Du bør vise forståelse for hennes skuffelse over ditt valg, men på ingen måte la henne fortsette å straffe deg for det.

Å få barn

Min kone vil ha barn nr. 2, jeg ønsker ikke. Nå nekter hun meg sex til jeg sier ja, hva synes du jeg skal gjøre i denne situasjonen? Jeg nekter plent å lage barn nr. 2 uansett!

(mann 30)

Jeg vil tro at din kone opplever ønsket om barnet som et viktig

Det er bare én ting som hjelper mot slimhoste

Å hoste

Nyhet!
Nå egen flaske
med dråpeteller
for barn 2-5 år.
Bisolvon
- for hele familien.

Ved en forkjølelse vil mange oppleve tykt slim i luftveiene. Kroppen vil da forsøke å rense luftveiene ved å hoste. Bisolvon® fjerner hosten raskere ved at det plagsomme slimet fortynnes og gjøres lettere å hoste opp.

Bisolvon® har rask effekt, allerede etter første dag. Full effekt oppnås etter 2-5 dager. Bisolvon® fås reseptfritt på apoteket.

Bisolvon®
Fjern slimet, så fjerner du hosten.

WWW.BISOLVON.NO

Til korttidsbehandling av seigt slim i forbindelse med vedvarende luftveissykdommer. Les pakningsvedlegget nøye.

 **Boehringer
Ingelheim**

HAR TOPP TI: Idol-dommer Amund Bjørklund (30) mener de fortsatt kan finne talenter: – Absolutt! Jeg har ingen problemer med å tenke meg en Topp ti,

Han er stjerneprodusent og gift med en eks-supermodell, men er ellers ganske anonym.

Helt til Amund Bjørklund (30) nå debuterer som Idol-dommer.
– Slemme-Amund? Nei, det tror jeg ikke, ler Amund Bjørklund.

Vi har akkurat konfrontert ham med Idol-dommer-kollega Tor Mildes påstand om at Amund fort kan oppfattes som tøff og slem – fordi han er så ærlig og direkte i dommerrollen.

– Jeg har nok beskyldt noen for å være døv og litt av hvert, men jeg er bare ærlig og konstruktiv og pakker ikke inn ting.

Dette er fjerde året Idol arrangeres, og deltagerne vet hva de går til, sier Amund.

Han har kranglet mye med nettopp Tor Milde underveis i Idol-utvelgelsen.

– Han er musikkjournalist, jeg er produsent – og vi har forskjellig musikksmak og oppfatning av hva som er bra og dårlig.

Mange i min JA-bunke ligger i Tors NEI-bunke og vice versa, sier popmusikk-entusiasten Amund.

Tidligere er han stort sett omtalt som Espen Linds makker. De to lagde Espen Linds suksessplate «Red» i sin tid og driver nå Espionage Studio sammen.

– Et vendepunkt for meg og min karriere var da jeg hjemme i Tromsø for mange år siden hørte en demo med en som kalte seg

Sway. Den blåste lufta ut av meg, og jeg skjønte ikke at det jeg hørte, kunne komme fra Tromsø, forteller Amund.

Han dro rett og oppsøkte Sway – Espen Lind. Det viste seg at de to var på samme planet.

– Vi flyttet fra Tromsø sammen for ti år siden og bodde på 40 kvadrat i Vika, der vi produserte platen på soverommet.

Hver morgen fikk han 200 kroner i hånden av Espen.

– Det var lønnen min. Vi levde en sorgløs tilværelse, og hadde det fantastisk. Så tok det av med «Red» – og vi fikk en god start på vårt samarbeid, som bare har fortsatt, forteller Amund.

Det fortsatte også helt til alteret:

Idols nye tøffing

og jeg har sett talenter jeg kunne tenke meg å jobbe med.

Da Amund giftet seg med den tidligere supermodellen Sunniva Stordal i Holmenkollen kapell for snart et år siden, var det med Espen Lind som forlover.

– Det måtte bli ham, men han var mer nervøs enn meg.

– *Hvordan har det vært å leve i skyggen av Espen Lind?*

– Det har vært godt! Jeg har jo ikke akkurat følt at jeg har vært i skyggen, men jeg har satt pris på anonymiteten og muligheten til å ha et privatliv.

Jeg jobber tett på artister og ser hvor tøft det kan være.

Fra og med fredag blir han ikke lenger så anonym når han inntar TV-skjermen som dommer sammen med Tone-Lise

Skagefoss (31), Tor Milde (52) og Hans Olav Grøttheim (40) i den fjerde runden av TV 2-suksessen «Idol».

– Tror du det? Jeg tror ikke helt på det. Kanskje blir det intenst i månedene det står på, og jeg skal nok takle det helt fint, sier Amund.

Han sa ja til dommerjobben fordi han er Idol-fan.

– Det er spennende å se hver gang døren åpner seg og det kommer inn en 16-åring som åpner munnen og kanskje synger fantastisk – og du ser kimen til noe stort.

Det er dette jeg vil være med på, være med fra starten.

Av CAMILLA NORLI og TOM-EGIL JENSEN (foto)

AMUND BJØRKLUND (30)

Oppvokst i Tromsø, nå bosatt på Briskeby i Oslo sammen med sin kone Sunniva Stordal (26)

Aktuell: Er ny dommer i «Idol», som starter fredag.

Favorittartister: Prince, Depeche Mode og a-ha.

Bakgrunn: Jobbet med Espen Lind fra han var 19 år. Nå driver de Espionage studios.

Meritter: Flere Top 10-hits i England. Noen av Amunds største internasjonale hits: Atomic Kittens «Last Goodbye», Espen Linds «When Susannah Cries», Kym Marshs «Cry og Vs «Blood, Sweat & Tears». Amund og Espen har også skrevet og produsert Maria Arredondo, Sissel Kyrkjebø, Mark Owen, David Pedersen, Sandra Lyng Haugen og Kjartan Salvesen.

HVEM?

SVAR: Jon Henvig Carlsen.

HVA?

SVAR: Det skjeve tårn i Pisa.

HVOR?

SEND SVARET PÅ SMS til 1985 med kodeord VPQUIZ. Vinneren får en VG-bag.

Quiz

Alle heter Knut

1 Du ser ham i TV-ruten i «Nytt på nytt» hver fredagskveld. Og navnet?

2 Utdannet advokat og landets justisminister. Hva heter han?

3 Eks VG-journalist og tidligere redaktør i Se og Hør.

4 Fotballtrener, som fortsatt ikke er like berømt som sin pappa? Vi tenker på?

5 Han er Norges ivrigste i sin jobb, en virkelig kjendisastrofonom. Hva er mannens navn?

6 TV-journalist fra Molde og gitarist i «Di Derre». Hva er navnet?

7 Han er forfatter og har skrevet romaner som «Insektsummer», «Adams dagbok» og «Glahn». Hva er hans navn?

8 Tidligere storløper på skøyter. Legendarisk for 15.46,6 på 10 000 meter i OL i 1960.

9 Han var førstekeeper for Molde og leverte en flott kamp da klubben vant cupfinalen i november.

10 Han er 59 år gammel og en av Norges aller fremste kunstfotografer. Hvem tenker vi på?

SVAR: 1) Knut Næss, 2) Knut Storberget, 3) Knut Haavik, 4) Knut Torgjorn Eggem, 5) Knut Jørgen Fløed, 6) Knut Ødegård, 7) Knut Faldbækken, 8) Knut Johan Ness, 9) Knut Dørnum Lillebakk, 10) Knut Bry.

Folk i farten

1 Hva heter mannen som ved nyttår gikk av som direktør for Vinmonopolet?

2 Hvem blir trener for elitelaget til Tromsø IL neste sesong?

3 Hvilken TV-serie forbinder du med Tone Damli Aaberge?

4 Hva heter kjæresten til skisjet Marit Bjørgen?

5 Hva heter de to kvinnelige norske håndballkjærestene som neste sesong skal spille i den danske klubben Ikast?

6 Hvem er det bandet Madrugada synger duett med på sangen «Lift Me»?

7 Hvem tok Norges første verdenscupseier i alpint denne sesongen?

8 Hvem er ansatt som ny toppsjef i Posten?

9 En 18-årig hallingdøl er ett av verdens fremste skøytetalenter. Hva heter han?

10 Hvilken idrett driver stortalentet Ole-Kristian Tollefsen?

SVAR: 1) Knut Gørholt, 2) Ivar Morten Nordmark, 3) Idol, 4) Fred Børre Lundberg, 5) Katja Nyberg og Gro Hammørsøng, 7) Aksel Lund Svindal, 8) Dag Mørdal, 9) Håvard Bøkko, 10) Ishockey.

Litt av hvert

1 I hvilken kommune ligger Oslo Lufthavn Gardermoen?

2 Hvor kommer «Idol»-vinner Jorunn Stiansen fra?

3 Hvilken idrett forbinder du med Kari Traa?

4 Hvilke farger er det i det tyske flagget?

5 Hvilken militær grad ligger under kaptein?

6 Hva heter det høyeste fjellet på Svalbard?

7 Hva heter forfatteren av romanen «Drømmefanger»?

8 I hvilket hav ligger Påskeøya?

9 Hva heter riksadvokaten i Norge?

10 Hva er man, når man er subtil?

SVAR: 1) Ullensaker, 2) Vennessjø, 3) Alpint, frittstil, 4) Svart, rødt og oransje, 5) Løytnant, 6) New-
-tonoppner, 7) Ulni Lindell, 8) I Stillhavsøya, 9) Tor-
Aksel Busch, 10) Hårlin eller spissfindig.

Det hendte på 80-tallet

1 Oddvar Brå brakk staven i stafettduellen under VM på ski i Oslo i 1982. Hva het den russiske løperen som gikk likt med Brå over mål?

2 Hvilket år ble Gro Harlem Brundtland Norges første kvinnelige statsminister?

3 Hva het mannen som gikk av som FNs generalsekretær i 1982?

4 En norsk utøver tok gull i kombinert under OL i Sarajevo i 1984. Hvem?

5 Hvilket pengespill ble introdusert i Norge i 1982?

6 Hva var den såkalte Vassdalen-ulykken, som skjedde i mars 1986?

7 Arne Næss jr. giftet seg med Diana Ross i 1986. I hvilket land?

8 Hva het bandet som hadde en superhit med låten «Karma Chameleon» tidlig på 80-tallet?

9 Partnair-ulykken var en av de største katastrofene i Norge på 80-tallet. Hvilket år skjedde den?

10 En dronning abdiserte frivillig til fordel for sin datter. I hvilket europeisk land?

SVAR: 1) Alexander Zayjalov, 2) 1981, 3) Kurt Waldheim, 4) Tom Sandberg, 5) Riksstotos V6, 6) Rasulykke utenfor Narvik, der 16 soldater mistet livet, 7) I Sveits, 8) Culture Club, 9) I 1989 (8. september), 10) Nederland.

UKENS ORD

Ski

Vintrene blir kortere, med stadig mindre «villsnø», men vi nordmenn går fortsatt på ski – og gleder oss over at store deler av verden bruker et ord for ski som de har lånt av oss. Det heter ski på både dansk, nederlandsk, engelsk, fransk, baskisk og albansk, Schi og Ski på tysk, esquí på spansk og katalansk, esquí på portugisisk og sci på italiensk. Ordet ski betyr opprinnelig «kløyvd stokk», en betydning vi gjenkjenner i skigard «gjerde av kløyvde stokker». Grunnen til at vårt norske ord

ski har fått en slik utbredelse, er selvsagt at ordet har spredd seg med skisporten, for dens vugge stod som kjent i Morgedal. Ellers er skiene eldgamle i det meste av det nordlige Europa, og de fleste folkeslag i disse områdene har sitt eget ord for ski – samisk sabehat, finsk sukset, russisk lyzji – og æren for oppfinnelsen har ingen av oss eneretten på.

Av Rolf Theil, professor i språkvitenskap

Hva betyr En ånder?

Send svaret på SMS til 1985 med kodeord VPORD. Vinneren får en CD-mappe.

SuperSudoku

6	15	13	1		11	2				12	3		10	
			4		5	3		7	8				9	15
						10	11							6
	2	8			16	6	7						5	14
	7				9		4				8		16	
10			2		15	7				9	3	14	13	
			7			3			5	2				
15		5	8		10	11	2	16				6		
		2			14	12	5	9			1	8		10
			12	4		9				7				
16	10	3	9			1	15			14				12
	8		13			5		12						6
2		10					9	15	14				1	7
11						13	12							
	6	1			15	7		10		5		13		
	12		5	14				2	3		6	15	11	8

Fyll ut de tomme feltene slik at både de lodrette og de vannrette feltene, samt hver av boksene med 3x3/4x4 felter, inneholder alle tallene fra 1 til 9/16. Oppgaven er ikke matematisk. Du løser den med logikk og resonnement.

LØSNING FØRIGE UKE

1	15	12	5	8	6	14	16	11	3	2	7	9	4	10	13
13	10	16	7	15	2	9	4	5	1	14	8	11	6	3	12
6	4	9	3	7	10	5	11	15	12	16	13	8	2	14	1
14	8	11	2	13	12	3	1	6	9	4	10	16	5	15	7
4	14	13	8	5	1	15	2	16	11	10	9	12	7	6	3
16	11	7	1	3	13	4	6	2	15	8	12	14	9	5	10
2	9	3	15	10	8	16	12	14	6	7	5	4	1	13	11
5	12	6	10	9	14	11	7	13	4	1	3	2	15	8	16
10	3	2	4	6	7	8	5	12	16	13	11	15	14	1	9
15	1	5	6	11	9	10	14	8	7	3	4	13	16	12	2
12	13	14	11	1	16	2	15	10	5	9	6	7	3	4	8
9	7	8	16	12	4	13	3	1	14	15	2	6	10	11	5
3	16	1	9	4	5	12	13	7	8	6	15	10	11	2	14
8	6	4	14	16	11	7	10	3	2	12	1	5	13	9	15
7	5	10	12	2	15	1	9	4	13	11	14	3	8	16	6
11	2	15	13	14	3	6	8	9	10	5	16	1	12	7	4

LØSNINGER FRA FREDAG

Lett

1	7	3	9	8	4	6	2	5
2	4	5	6	1	7	9	8	3
9	8	6	5	2	3	1	4	7
7	3	1	4	5	9	8	6	2
8	6	2	3	7	1	4	5	9
4	5	9	8	6	2	3	7	1
3	2	8	7	9	6	5	1	4
5	1	4	2	3	8	7	9	6
6	9	7	1	4	5	2	3	8

Middels

8	5	2	7	1	9	4	6	3
7	9	4	6	2	3	5	8	1
3	1	6	8	5	4	2	9	7
1	4	8	3	9	2	6	7	5
6	7	3	5	4	8	9	1	2
9	2	5	1	7	6	8	3	4
2	3	7	9	8	5	1	4	6
4	6	9	2	3	1	7	5	8
5	8	1	4	6	7	3	2	9

Vanskelig

1	4	7	2	5	6	9	3	8
6	8	5	1	3	9	7	2	4
2	3	9	7	4	8	6	1	5
3	7	8	6	1	2	5	4	9
4	6	1	9	8	5	2	7	3
5	9	2	3	7	4	8	6	1
8	2	6	4	9	3	1	5	7
7	5	3	8	6	1	4	9	2
9	1	4	5	2	7	3	8	6

Lett

		9	3	8				
	4	3		6		2	7	
8			1	2			5	
	5	8	2			1		
		7	4		6	9		
		2			1	7	3	
	3			1	2			8
7	9			8		2	1	
			5	9	6			

Middels

2		8	6			1	5	
			2					
	3							9
4			5		1	9		
		2	9		7	8		
		1	3		2			6
7							4	
					5			
	5	4			9	3		1

Vanskelig

9		1	2					
2			8	4		3		
	4			3				
		4				8	1	
3								5
	9	8				4		
				1			6	
		5		7	4			9
					3	1		7

Riskhospitalet

av JERLI

diatr. strandoverli@yahoo.com

NEI, TA DEN VEKK! JEG VIL IKKE!!

GREIT, MANN! MEN JEG TAR MEG EN KOPP!

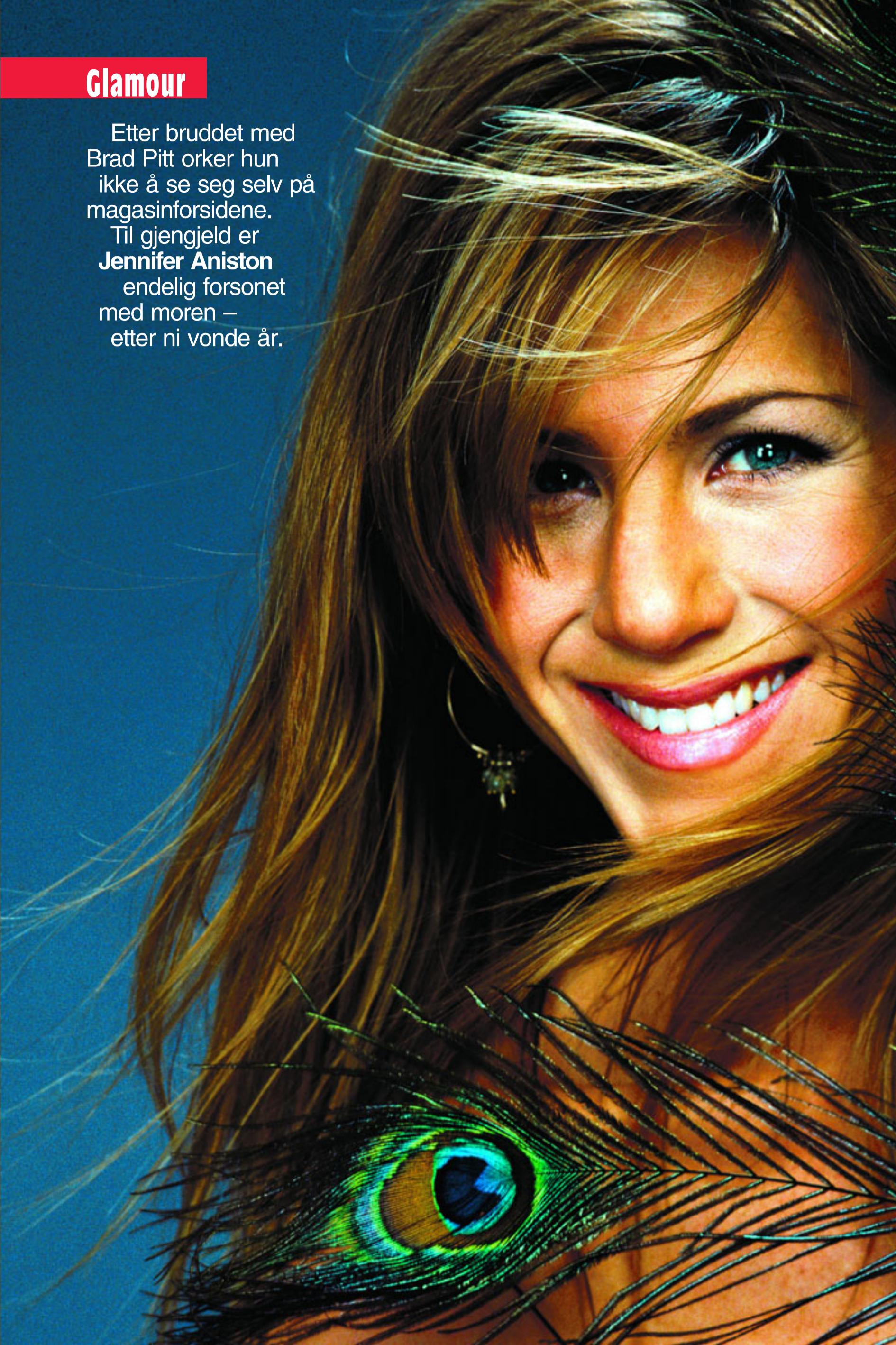

Glamour

Etter bruddet med Brad Pitt orker hun ikke å se seg selv på magasinforssidene.

Til gjengjeld er **Jennifer Aniston** endelig forsonet med moren – etter ni vonde år.

Slutt
på Jennifers
• søte
image

Mens sladderpressen er besatt av romansen mellom Brad Pitt (42) og Angelina Jolie (30), er Jennifer Aniston (36) klar til å gå videre i livet.

Det er mediene som ikke rikker seg av flekken, sukket hun nylig, som gjest i TV-showet til Oprah Winfrey.

– Jeg får lyst til å si: «Kom igjen! Se å få bladd om til neste kapittel!»

Til Oprah betrodde Jennifer også at hun var spent og ivrig på å starte livet på nytt:

– **Jeg elsker det ukjente, å kunne utforske hva som vil skje videre.**

Til sin positive innstilling har Jennifer fått hjelp av «Venner for livet»-kollegaen Courteney Cox, som har stått ved venninnens side under skilsmissen fra Brad.

– **Jennifer og jeg har en pakt, røpet Courteney nylig.**

– Hvis det er noe som plager én av oss, skal vi ikke holde ting inne i ett sekund. Fra den første dagen vi traff hverandre, har Jen dratt meg til side og fortalt hvordan hun har hatt det i forholdene sine. Jeg elsker, elsker, elsker henne!

Brad og Jennifer ble offisielt skilt i oktober.

Uenighet om barn og karriere skal ha vært årsaken til at Hollywoods heteste stjernepar bekjentgjorde samlivsbruddet for ett år siden – etter fire års ekteskap.

Brad ville ha barn, Jennifer ville først bygge opp en filmkarriere etter ti år som «Venner for livet»-stjerne.

Nå er de i ferd med å selge sitt kjærlighetsrede i Hollywood, verdt nærmere 200 millioner kroner.

Alle klærne og eiendelene er for lengst flyttet ut fra luksurvillaen i Beverly Hills.

Brudekjolen skal Jennifer nå ha satt fyr på, sammen med bilder og brev fra Brad – mens nære venner var til stede og skålte i champagne.

Både Brad og Jennifer flyttet til Malibu etter bruddet sist vinter. Mens Brad bladde opp 55 millioner kroner og sikret seg et 50-tallshjem, leier Jennifer et strandhus verdt det dobbelte.

Og mens Brad virker opptatt med å dyrke familielivet sammen med Angelina og hennes to adopterte barn Maddox og Zahara, har Jennifer kastet seg ut i nye arbeidsoppgaver.

AMERIKAS YNDLING: Jennifer Aniston har hatt et tøft år etter skilsmissen med Brad Pitt. Men måten hun har taklet det på, med både humor og stil, har gjort henne enda mer populær i USA.

- Har vennepakt med «Friends»-venninnen
- Hvorfor hun valgte å snakke til Oprah
- Om voldtektsscenen
- I terapi etter skilsmissen

Syv nye filmer har hun hatt på gang det siste året, blant annet den for henne atypiske og mørke thrilleren «Derailed» – som i går hadde premiere på norske kinoer.

Fra 20. januar kan vi dessuten se henne sammen med Kevin Costner i den romantiske komedien «Ryktet går».

Det ser også ut til at Jennifer blander jobb og fornøyer, slik hun til stadighet dater Hollywood-stjernen Vince Vaughn (35).

De traff hverandre under innspillingen av den kommende filmen «The Break-Up». Romanseryktene fikk ytterligere næring da det ble hevdet at Vince hadde introdusert Jennifer for sin mor, og at paret attpåtil var på husjakt i Chicago.

Men både Jennifer og Vince har benektet at de er et par – bare gode venner.

Det samme gjelder ryktet om at hun skal ha innledet et forhold til en annen av sine medspillere i «The Break-Up», den åtte år yngre Geoff Stults.

– Hun kjenner ham knapt, avfeier Jennifers pressetalskvinne.

Jennifer medgir at bruddet med Brad har vært tøft, og at hun måtte gå i terapi da forholdet gikk i oppløsning.

– Jeg har tro på terapi. Er jeg ensom? Ja. Er jeg oppbrakt? Ja. Er jeg forvirret? Ja. Har jeg dager hvor jeg synes synd på meg selv? Absolutt. Men samtidig klarer jeg meg bra, sa hun nylig.

Noe godt har da også kommet ut av bruddet. Etter ni års taushet skværet hun opp med sin mor, Nancy.

Forholdet mellom de to frøs til is da Nancy snakket om datteren på et talkshow i 1996, og tre år senere fulgte opp med å fortelle om Jennifers barn- dom i en bok.

Det var Nancy som oppdro datteren etter at skuespillerfaren John Aniston brøt ut av ekteskapet da Jennifer var ni år. Men forholdet til moren ble etter hvert så anstrengt at Jennifer ikke engang inviterte henne til bryllupet med Brad.

– Så dette er helt fantastisk, sa hun nylig om forsoningen.

– **Hvem ante at skilsmissen kunne føre til dette? Vi er i ferd med introdusere oss for hverandre på nytt. Jeg er så glad for at hun fortsatt er her.**

På spørsmål om hvordan det er å gå igjennom en skilsmisse i offentligheten på denne måten, svarer Jennifer:

– Jeg er ingen rollemodell, ➤

TIL SALGS: Her bodde Jennifer og Brad Pitt. Nå håper de å finne en kjøper til luksurvillaen i Beverly Hills, som er verdt nærmere 200 millioner kroner.

Foto: ZUMA PRESS

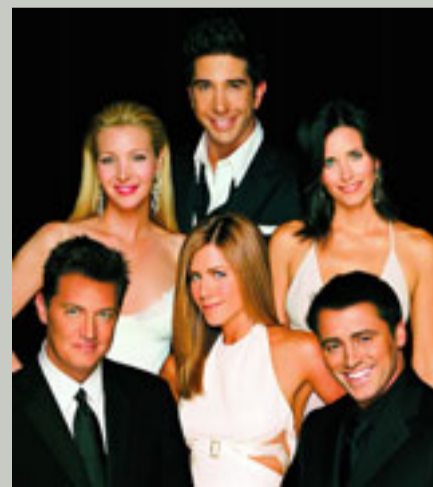

NYTT HUS: Jennifer leier nå dette strandhuset i Malibu. Ikke langt fra eks-mannen.

Foto: MOST WANTED PICTURES

REKORD: Jennifer Aniston er den kjendisen som solgte flest blader i fjor. Septemberutgaven av Vanity Fair satte ny rekord med nærmere 700 000 solgte blader. Også People Magazines utgave fra oktober satte ny rekord. Og dermed kastet GQ seg på Jenniferbølgen. Hver desember kårer de «Årets mann». Men for første gang i bladets historie kåret de «Årets kvinne» – og det ble selvsagt Jennifer.

Foto: REUTERS/SCANPIX

EN GOD VENN: Det var slik vi ble kjent med Jennifer Aniston (i midten), gjennom TV-serien «Venner for livet».

Foto: WARNER BROS

BARE GODE VENNER? Hollywood-stjernen Vince Vaughn er blitt utpekt som den nye kjæresten til Jennifer Aniston. Selv nekter de for at de er et par. Her på stranden i Chicago ved Lake Michigan. Foto: ALL OVER

eller noe slags forbilde for hvordan slike ting skal løses. Dette er første gang jeg har opplevd noe slikt. Jeg har en flott familie, gode støttespillere og flotte venner. Det jeg har opplevd, er heller ikke ekstraordinært; folk gjennomgår slike ting hele tiden.

– **Mye jobbing hjelper deg å holde tankene vekk fra bruddet med Brad?**

– Åja, det er godt å ha et kreativt utløp. Men det var også fint når jeg ikke jobbet. Jeg hadde det helt OK.

– **Har du sett alle magasinforssidene om ekteskapsbruddet ditt?**

– Jeg ser ikke på slike ting.
– **Det ville vel ha drevet deg fra forstanden?**

– Nei, jeg ofrer det bare ikke

min oppmerksomhet. Det er som gift.

Oprah Winfrey er en spesiell person – som er tro mot sitt autentiske jeg. Det var en av grunnene til at Jennifer valgte å snakke åpent om skilsmissten i intervjuet med henne.

– Oprah lever sitt liv uten unnskyldninger. Jeg tror det er derfor hun er så utrolig raus. Hun er alltid nysgjerrig. Hun fremstår ikke som noen autoritet, det er det som gjør henne tilgjengelig, og at folk setter henne så høyt. Vi føler oss ikke dumme, hun hever seg ikke over oss. Vi finner ut av ting sammen med henne.

– **Ser du på henne som en bestevenninne?**

– Hun er en svært god, ny venninne.

– **I filmen du nettopp har spilt inn, «Derailed», gjennomgår du en voldtektsscene?**

– Den tok en hel uke å filme, så jeg hadde god tid til å planlegge detaljene. Scenen var nøye koreografert og svært teknisk. Det var mye verre å se den etterpå enn å spille den inn.

– **Hvor vanskelig er det å gå hjem fra jobben etter å ha spilt inn en scene med så sterke følelser?**

– Det er ikke vanskelig i det hele tatt, nettopp fordi scenen var så godt planlagt og ble gjennomført under kontrollerte forhold. I slike stunder må man som skuespiller ikke opptre likegyldig. Derfor følte jeg meg også trygg.

Visste du at . . .

- Julia Roberts oppfordret Jennifer til å ta rollen i thrilleren «Derailed» («Avsporet»), på grunn av motspilleren, britiske Clive Owen. En «drømmende» fyr, ifølge Julia.
- I filmen blir hun voldtatt av franske Vincent Cassel, mannen til den italienske filmstjernen Monica Bellucci. Jennifer omtaler Vincent som «intens, men også veldig kjærlig».
- Under oppveksten bodde Jennifer ett år i Hellas, sammen med familien, før moren og faren skilte lag. Det fulle familienavnet er opprinnelig gresk: Anastassakis.
- Ironisk nok hater hun gresk mat. Hun skal heller ikke være særlig begeistret for indisk, kinesisk eller sterkt krydret mat generelt.
- Hun fikk sin første smak av skuespilleryrket som 11-åring, gjennom en dramaklubb i regi av Rudolf Steiner-skolen.
- Som 11-åring fikk hun også utstilt et maleri i Metropolitan Museum of Art.
- På audition til «Venner for livet»-serien skulle Jennifer egentlig prøvespille til rollen som Monica. Men hun nektet, og fikk prøve seg som Rachel isteden.
- I 1999 ble Jennifer kåret til «Verdens vakreste menneske» i amerikanske People Magazine.
- Da hun ble gift skiftet hun offisielt etternavn til Jennifer Pitt, selv om hun fortsatte å bruke Aniston i film- og TV-karrieren.
- Hun jobbet som servitør før hun ble filmstjerne – og som telefonselger.

Jennifer håper at stempelet som hele Amerikas «søte yndling» forsvinner med denne filmen, selv om hun egentlig ikke bryr seg så mye om det.

– Jeg valgte ikke denne filmen fordi jeg ønsket å korrigere imaget mitt. Jeg bare følger instinktene og prøver å gjøre så godt jeg kan.

– Og takk Gud for regissøren Mikal Hafstrom, som ga dette vesenet en rolle i filmen.

– **«Dette vesenet», i betydningen Rachel fra «Venner for livet»?**

– Ja, ja – hva nå dette vesenet måtte være som har hindret meg fra å gjøre andre typer roller som dette.

Av AUD BERGGREN
Foto: CORBIS

Presset!

” ... en vandrende ulykke på vei til å hende...

Kåre Valebrokk karakteriserer kunnskapsminister Øystein Djupedal (Vårt Land)

Jeg hører ikke hjemme her! Kan dere ikke bare rette en pistol mot hodet mitt og skyte meg! Dere har alt tatt friheten min, så dere kan like godt ta livet mitt også!

Lost»-stjernen Michelle Rodriguez, etter at hun ble arrestert for fyllekjøring (TV-stasjonen KITV)

” Vi får ros fra våre kunder.

Julekort fra Randi Flesland til de ansatte i Avinor – skrevet for hun gikk av

” Dette området er visstnok bra for off-piste-kjøring. Jeg vet ikke helt hva det er, men det ble meg fortalt i går.

Arne Scheie fra hopp-kommentatorboksen i Engelberg (NRK1)

” Eller så kan jeg stå på basar og selge lodd.

Monica Kristensen Solås om fremtiden (VG)

” Hauge fikk for lite skryt.

Kjetil Siem om TV-avtalen som innbrakte Rune Hauge 100 millioner kroner (VG)

Foto: Jørgen Braastad, Maitis Sandblad, Trond Solberg, Frode Hansen, Scanpix og AP

Jeg lå fanget der nede med bena i været og fryktet at jeg var lam. Likevel var alt jeg klarte å tenke på at jeg lå med undertøyet på utstilling!

Naomi Watts falt ned i en dyp grav på «King Kong»-settet (Bladet OK!)

Nå har jeg til melk og brød i tiden fremover.

Kombinertløper Magnus Moan etter verdenscupseieren i Ramsau, som innbrakte ham 80 000 kroner (TV 2 Nettavisen)

Jeg vil jo ikke at brystvortene mine skal plukke opp mynter på gaten heller.

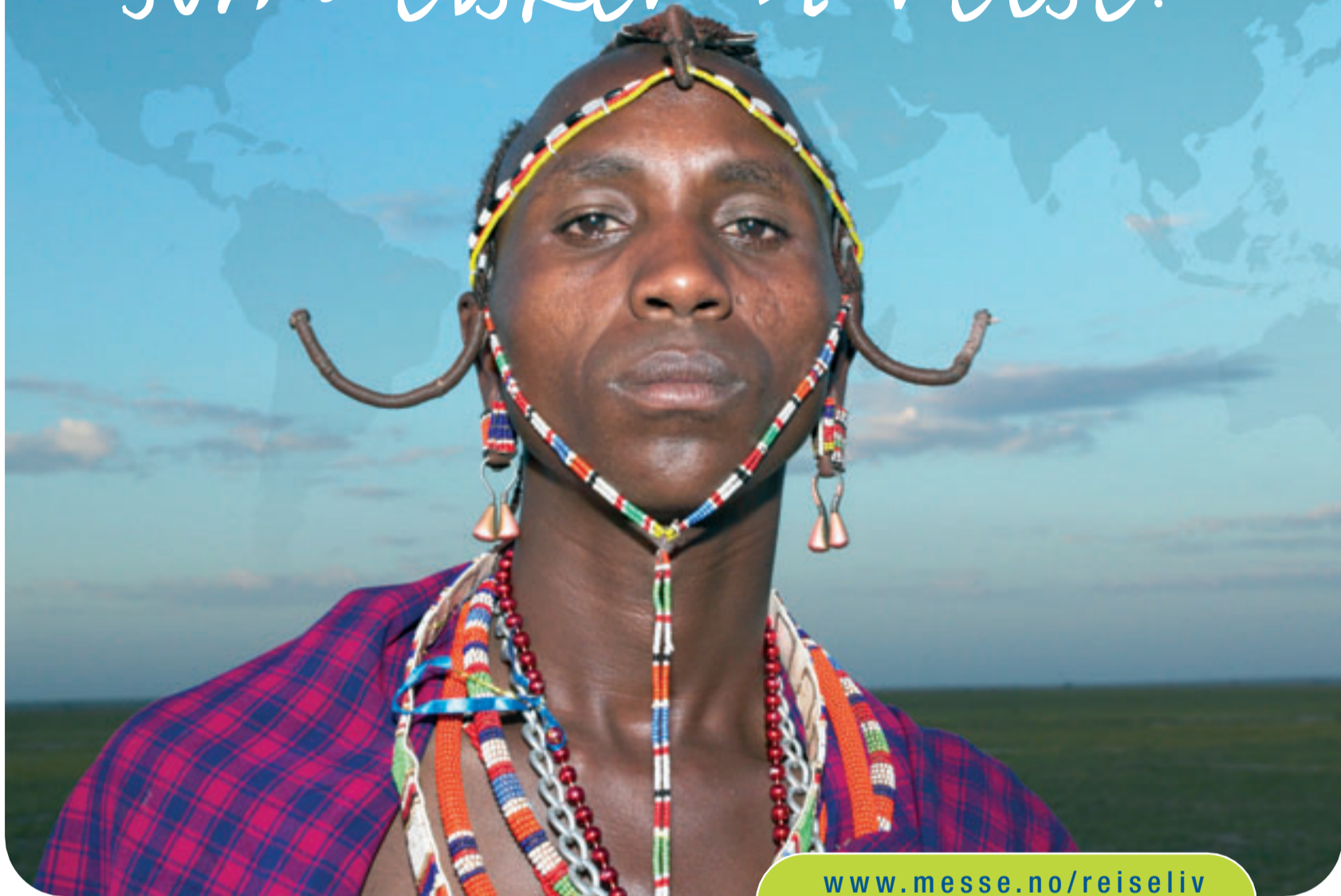
Sharon Osbourne var misfornøyd med brystvortene som pekte nedover, og opererte brystene. Igjen. TV-showet «The F World»

” Jeg nekter å være en annen enn den jeg er. Jeg går bokstavelig talt rett inn i klærne ved enden av senga. Hvis ingen tok dem av meg og vasket dem, ville nok ting hope seg opp litt.

Bono beviser at han er en mann i gata (Time Magazine)

Messen for deg
som elsker å reise!

www.messe.no/reiseliv

Tett på verden

13.-15. januar Norges Varemesse, Lillestrøm

Eksotiske reiser, sol og sommer, familiereiser, safari, helseferie, cruise, ekstremreiser, seniorreiser, singlereiser, spa, jorda rundt, bussturer, sykkelferie, kulturereiser, aktivitetsreiser, ungdomsreiser, skireiser, reiseforedrag, underholdning og aktiviteter + Gratis bamseklubb

Åpningstider:
Fredag kl 14-19
Lørdag kl 10-18
Søndag kl 10-17

Priser:
Voksne kr. 110,-
Barn kr. 55,-
Familie kr. 250,-

Unngå kø – kjøp billett på www.messe.no/reiseliv

Hjem i utlandet

Du møter et stort antall tilbydere av hus og leiligheter slik at du får en god oversikt over de mange tilbudene på markedet. Nyttige miniforedrag om juridiske og praktiske forhold ved å kjøpe eller eie bolig i utlandet.

– alt dette opplever du på Reiseliv 2006!

Send SMS med kodeord "Reiseliv prog" til 1933 og motta program som MMS (kr. 5,-)

Mediapartner

Aftenposten

Partnerregion:

**Nord-Norge
og Svalbard**

Egen hall med

Reiseliv
Norway International Meeting & Travel Fair